

ШЕСТДЕСЕТ И ТРЕТО ЗАСЕДАНИЕ

София, петък 23 ноември 1990 г.

(Открито в 11 ч. и 45 мин.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ (*звъни*): Присъствуват 328 души, отсъствуват 72 души. Дневният ред ви е раздаден. Има ли нужда да ви го чета? Той беше раздаден още снощи.

Има думата Пламен Даракчиев.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Уважаеми председател, уважаеми народни представители! Днес е последният ден от седмицата на парламента. От понеделник по всичко изглежда в страната започва обща политическа стачка, ако днес ... (*Шум и оживление в залата*) Колеги, искам да кажа само няколко думи по този повод, и то във връзка с писмо, получено в парламента.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля Ви се, дайте по дневния ред.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Предлагам по дневния ред Бюрото на Великото Народно събрание да оповести писмо, изпратено от д-р Константин Тренчев... (*Шум и оживление в залата, ръкопляскания за прекъсване*), с което д-р Тренчев желае да бъде изслушан и да обясни мотивите за тази стачка. Същевременно той ще отговори на някои инсинуации, свързани с името на "Подкрепа". Моля Бюрото да огласи това писмо. (*Шум и оживление в залата*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Г-н Даракчиев, много Ви моля...

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: И аз Ви моля, все пак това е писмо до Вас...

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Бюрото на Великото Народно събрание се занимава с този въпрос.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Има ли отговор то?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Отговорът е отрицателен! (*Ръкопляскания от страна на БСП*) Има достатъчно декларации, които ако ги прочетем, ще бъдат извънредно много. Нека да не прехвърляме тук проблемите на синдикатите и на стачниците и да ги поставяме на разглеждане.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Това са проблеми на страната, а не на синдикатите.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Проблеми на страната има много.

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ (*от място*): Имам реплика към Вас.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Медарски, моля Ви се, оставете това, дневния ред обсъждаме. Нека да не усложняваме въпросите, г-н Медарски, излишно е. Има дневен ред, който е поставен и обсъден вчера и с първа точка, към която трябва да пристъпим веднага. Много Ви моля, това е основ-

ният въпрос, и без това закъсняхме, сега е 12 часа без 15 минути. Които са съгласни с предложения дневен ред, да гласуват.

Против? - Двама. Въздържали се? - Един. Приема се дневният ред.

Искам да отправя още една молба към Великото Народно събрание, към народните представители. Както знаете, вчера се реши със съгласието на министър - председателя да се съкрати срокът за разглеждането на този въпрос за проекторешение по искането на вот за недоверие на правителството. Предварително са се записали 10 души оратори. *(Шум и оживление в залата)*

Моята молба и молбата на Бюрото е да се откажат повечето и нека парламентарните групи да определят по един, максимум по двама души, които да се изкажат, за да съумеем да преминем своевременно към разглеждането на тази точка. Съгласни ли сте с такова предложение на Бюрото? Които са съгласни, моля да гласуват.

Против? - Единадесет. Въздържали се? - Пет.

От парламентарната група на СДС - Илко Ескенази и Петър Корнажев.

От БСП?

(Чавдар Кюранов отива до председателя на Великото Народно събрание и съобщава имената на ораторите от БСП)

(Елена Кирчева съобщава името на оратора от БЗНС)

От парламентарната група на БСП ще говорят Георги Пирински и Георги Христов.

От парламентарната група на БЗНС ще говори Борис Спиров.

Давам думата на Илко Ескенази.

ИЛКО ЕСКЕНАЗИ: Уважаеми господин председател, уважаеми народни представители! Намираме се пред важен вот, поради което смятам, че много съществено е да изложим някои принципни съображения. Що се касае до моето лично отношение. Аз искам да подчертая, тъй като многократно във вчерашната дискусия се споменавахе думата "власт", че аз лично никога не съм се стремял към власт, не търся власт...

РЕПЛИКА ОТ НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ ОТ БСП: Докажете го!

ИЛКО ЕСКЕНАЗИ: И ще го докажа в бъдеще, поради което моля моето изказване да бъде изслушано в тази насока.

Основните два момента, на които искам да се спра, това е дали правителството беше партийно пристрастно и защо голяма част от неговите действия се посрещат с недоверие от опозицията. Аз мисля, че много неща през изтеклите месеци показаха, че правителството в крайна сметка действуваше в интерес на Социалистическата партия. Възможно е вътре в самата Социалистическа партия г-н Луканов и неговото правителство да са водили тежка борба с кон-

сервативните сили. Аз съм човек, който е готов да дава доверие, приемам това, но в крайна сметка нещата следва да се погледнат от позицията на цялата страна - дали цялата страна трябва да чака да бъде постигната вътрешнопартийна победа над консервативните сили? Това не удовлетворява опозицията. Ние трябва да се движим бързо напред, а не да чакаме определени радикални сили вътрешно да се справят с консервативните сили. *(Бурни ръкопляскания от страна на СДС и от центъра)*

Второ, вие знаете много добре, че една тема на справедливостта ме занимава и това е въпросът с партийните имущества. Този път този въпрос съвсем накратко ще го поставя от гледна точка на действията на правителството. Забележете, че през цялото време правителството не предприе нито едно действие, за да защити държавното имущество. Да сте чули министърът на финансите, който представлява държавните интереси, да е предявил иск за някакво имущество, което смята, че е държавно, срещу Българската социалистическа партия, след като бяха изнесени толкова данни в пресата за узаконяване на имоти? Нещо повече, Министерството на финансите си позволи с писмо от месец февруари да даде указания как да се узаконят имоти, които не са били оформени до този месец, на обществени организации, разбирайте на Българската социалистическа партия.

ЖАН ВИДЕНОВ *(от място)*: Защо само ние?

ИЛКО ЕСКЕНАЗИ: Освен това Българската социалистическа партия като партия обяви, че връща определени имоти. Забележете, имотите не бяха поискани от правителството, а Висният съвет на Българската социалистическа партия обяви, че ги връща. Питам се докога този въпрос на държавата ще се решава пак от висния съвет, а не от държавата и от нейното правителство. *(Ръкопляскания от страна на опозицията и центъра)*

Освен това редица от тези имоти бяха обявени като дарения, а по-голямата част бяха заменени с други имоти, много от които показahme, че са много по-ценни за самата партия. Питам се защо министърът на финансите, защо министър - председателят, които имат право по Конституция и са задължени да опазват държавната собственост, позволиха тези сделки? Нещо повече, имаше указание на Министерския съвет как да се извършват тези сделки, кои имоти да се заменят. Вижте, нека да не изпадаме в подробности. Аз мога да ви дам множество примери. Това не е необходимо. Става дума за това, че правителството не предприе никакви действия. Нещо повече, то просто покорно приемаше даренията, които му се правеха. Питам се, ако аз обявя утре в пресата, че съм решил в резултат на добра воля да подаря апартамента, който има г-н Луканов на г-н Луканов, той няма ли да се интересува дали не е той собстве-

никът на този имот? (*Ръкопляскания от страна на опозицията и викове: "браво, Илко!"*)

Толкова за партийните имущества, въпреки че и последното решение на Висшия партийен съвет предизвиква множество въпроси, но аз, знаете, че спазвам процедурата и въпреки че това засяга действията на правителството, тъй като става дума за връщане на имущество от 350 млн. лв., което, всъщност представлява в голямата си част имоти, които бяха обявени за подарени, след това заменени, а същите заменени имоти втори път се заявява, че се подаряват. Това е отделен въпрос. Все пак може би правителството, тъй като е ново решението, ще го проучи и ще вземе отношение по него.

Вторият въпрос, който смятам, че правителството следваше да направи през тези месеци, и смятам, че предизвиква основателно негодувание не само сред опозицията - това е разкриването на злоупотребите на бивши и настоящи партийни и държавни функционери. Отново, забележете, разкриват се партийните архиви, Висшият съвет разкрива тези действия, а, от друга страна, правителството няма никакви данни за това; забележете, че министърът на финансите не дава данни каква валута е обменена на лица, които са пътували в чужбина по едноличното решение на министъра на финансите, или на председателя на банката. В много случаи опозицията поставя въпроса и казва: "Ето, имаме данни за такива нарушения." Господин Луканов заявява: "Дайте доказателства."

Питам се опозицията ли трябва да даде доказателства или правителството трябва да си върши работата, да се вгледа в собствените си документи? Правителството не е следствен орган, разбира се, но в него са документите, които са свързани с важни решения на държавата. Това са в крайна сметка решения на Министерския съвет, това са решения на колегиуми на министерства, това са операции, които са извършвани от Министерството на финансите, и т.н. Ако правителството няма никакви данни за злоупотреби, то трябваше да излезе и да каже: "Съжаляваме много, правителството няма данни." Тогава вече ние ще си помислим дали правителството е способно да ревизира собствената си дейност, но да се постави въпросът отделните хора да дават доказателства - това е некоректно.

Освен това въпросът е и политически. Когато стане дума в съда за това кой трябва да доказва престъпления - да, но ние тук не сме на подсъдимата скамейка и не може правителството да каже на своя народ: "Дайте доказателства, че се вършат злоупотреби, в противен случай не сте прави!"

Следващият аргумент, който би следвало да бъде направен - и правителството, и специално неговите министерства упорствуват в течение на месеци,

въпреки че се отправят апели да бъдат разкрити множество нарушения, а те са: например какви разпореждания и индивидуални актове е издал Министерският съвет за поименно освобождаване от данъци през преходните години на определени лица? Защо трябва аз от тази трибуна да казвам, че в течение на години всички членове на Политбюро, министри и заместник - министри са получавали премии в плик, които бяха необлагаеми? Къде е данъчната администрация, къде е Министерството на финансите? Защо не се излезе и да се кажат тези неща? (*Ръкопляскания*) Аз не мога да цитирам точни цифри, но приблизително при една обявена заплата 1500 лв. годишната премия на член на Политбюро възлизаше на 2000 лв. И тъй като тя се получаваше поравно от всеки, логично заключение, е, че тя не е била облагаема. Нали така? Питам се, може ли да има член на правителството, който не си е плащал данъците, и как се гледа на това в една цивилизована държава? (*Ръкопляскания*)

Следващият момент: Аз още веднъж подчертавам, не гледайте детайлите, гледайте в целия аспект на действията на правителството, защото за мен едно бездействие е прикриване. Това е: разкриването на извършените инвестиции в чужбина и на действията на задграничните дружества. Непрекъснато и в пресата, и по радиото се говори за данни за изнесени валути, за сделки, които се вършат чрез нашите задгранични дружества, и оставащата валута. Вече е известно за личности, особено такива, които напуснаха висшата йерархия, които имат собствени фирми в чужбина. В крайна сметка, ако Министерството на външноикономическите връзки, което е задължено да осъществява този контрол, не се погрижи да погледне, кой, гражданинът ли ще отиде до Виена, за да провери кой има фирма и на какво основание? Питам се аз как може един бивш посланик да разполага с капитал, за да регистрира дружество? В Западна Германия минималният капитал за дружество е 50 000 марки. Къде са? Ако те са изнесени отгук, е нарушение, ако той ги е държал навън - също е нарушение, но това са серия, серия от неща, които не могат да обосноват каквато и да е идея, че правителството е предприело нужните действия.

Ето защо доколкото става дума за бивши партийни функционери, аз не мога да приема, че правителството е действувало обективно. Защо то е действувало неенергично, не мога да кажа. Може би това ще каже господин Луканов. Не отправям питане по тези въпроси.

И следващият, последен момент, тъй като не е нужно толкова дълго да се говори по тези въпроси, това е една цялостна атмосфера - и повярвайте - това е отношението на хората. Подчертавам - не говоря от името на народа, но това е отношението на хората. Нека правителството, може би не така, а то трябваше отдавна да излезе пред народа и да каже: "По данни на правителството

няма извършени злоупотреби. Ние нищо не можем да дадем на прокуратурата. Ако прокуратурата може да намери, да заповяда." Но нека да се излезе и да се каже честно на народа и тогава нека да видим неговата реакция.

И накрая още един упрек, защото говоря за упреци. Това не са обвинения. Господин Луканов знае, че аз никога няма да нанасям удари под кръста.

Основания за гласуване на недоверие са мудните или пълните бездействия на правителството в течение на месеци и месеци. В крайна сметка това правителство докара нещата до положение, при което няма начин, освен да бъде извършена такава драстична реформа. Питам се, след като толкова време едно правителство бави нещата, сега да иска доверие в този критичен момент да стартират такива драстични действия, които са обосновани от неговите бездействия - каква е логиката? (*Ръкопляскания от народни представители на СДС. Възгласи: "Браво"*)

И най-накрая искам да приключа именно по повод на тези бездействия, именно по повод на некомпетентните действия, каквито бяха например начинът на обявяването на фалита ни, спирането на плащанията, което имаше трагични последици. Искам да завърша с това, че ако можем за някои престъпления преди 10 ноември да ги отчетем, че са били грешки поради едни или други обстоятелства, нека да помним, че всички кардинални грешки след 10 ноември са вече престъпление.

Благодаря. (*Ръкопляскания от народните представители на СДС*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Ескенази, давам за реплика думата на трима народни представители, както беше до сега и всяка реплика да продължава по две минути.

МИМИ ВИТКОВА: Колеги, ще бъда съвсем кратка. Искам да вметна реплика по повод изказването на господин Ескенази в негова подкрепа.

Действително и аз упреквам членовете на правителството и правителството като цяло затова, че по доказани престъпления не предприемат никакви мерки те да бъдат доведени докрай и техните носители да получат съответните наказания.

Така например при 1 403 000 западногермански марки, получени от господин Александър Чирков, с разрешение на министъра на финансите господин Белчев той не е заплатил нито стотинка данъци на нашата страна. (*Възгласи: "Браво". Ръкопляскания от народни представители на БСП*) Това престъпление ли е или не?

При наличието на постановление N 14 на Министерския съвет, което е издадено абсолютно незаконосъобразно. В кабинета на Емил Христов, правителството не намери сили да отклони това незаконосъобразно разпореждане.

И то унищожи националния център по сърдечносъдови заболявания.

Няма ли сили действително правителството да се справи с тези безобразия, които са преди 10 и след 10 ноември?

Благодаря. *(Ръкопляскания от народните представители на БСП)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Жан Виденов.

ЖАН ВИДЕНОВ: Ползвам правото си на реплика по повод изказването на господин Илко Ескенази.

Господин Ескенази, лъжете се, ако смятате, че правителството се старееше да действа като надпартийно в съответствие с висшите държавни интереси, с интересите на нацията, поради това че в Българската социалистическа партия се е водила вътрешно - партийна борба и то е чувствувало огромния натиск на консервативните сили в нея. Не това е причината!

Причината, поради която правителството се мъчеше да действа по този начин, е неговата осъзната надежда, осъзнатата необходимост, която се поддържа от целия български народ.

Според всички резултати от социологичните проучвания *(оживление и възгласи на несъгласие с казаното от народните представители на СДС)* България да бъде ръководена от правителство на националното съгласие, от коалиционно правителство. И ако някой е виновен, че правителството допусна бездействие, че правителството не беше достатъчно ефективно, че правителството се мъчеше да постигне тази висша цел, то това не е негова вина. Това е вина на някой друг. Всички знаем кой е той! *(Възгласи от блока на народните представители на СДС в знак на несъгласие с казаното от оратора)*

РЕПЛИКА ОТ БЛОКА НА СДС: Това не е вярно, което се говори.

ЖАН ВИДЕНОВ: Никой не може да твърди тук от тази трибуна, без да доказва тези свои думи. Сигурен съм, че не може да ги докаже, че правителството и Висшият партиен съвет са отказали на компетентните органи информация, касаеща вината за състоянието на страната в момента, за имущества, за имоти и за каквито и да било други въпроси от национален интерес. Напротив. Периодично Главната прокуратура е била уведомявана за съдържанието на архивите. Периодично са допускани следователи да работят в архивите на тези ведомства и на тези ръководни партийни органи.

ПЕТЪР МАРКОВ: Истината е, че тези архиви са за прокурорите и следователите.

ЖАН ВИДЕНОВ: Настояването е до Главната прокуратура да си свърши работата.

Бих се срамувал, ако бях юрист, господин Ескенази, по такъв начин да смесвам властите и да не разбирам елементарната истина, че Министерският

съвет и Висшият партиен съвет са нито следствие, нито съд, нито Главна прокуратура. *(Оживление. Председателят звъни).*

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Последна реплика.

ИЛКО ЕСКЕНАЗИ *(от място):* Моля да ми се даде думата за отговор.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Ще ви бъде дадена.

ТОДОР ПАНДОВ: Господин председател, уважаеми колеги. Ще бъде съвсем кратък.

Господин Ескенази отпрати някои обвинения върху правителството по отношение доходите, които получават неговите членове. Искам категорично да опровергая казаното в следния смисъл.

Първо. Аз съм министър от 8 февруари. Когато обсъждаме дейността на сегашното правителство, нека не смесваме нещата с бившето правителство. Категорично мога да заявя, че съм получавал през цялото време само основната си заплата от 800 лв. и нито една стотинка не съм получавал в пликове или някакви други премии. *(Ръкопляскания. Оживление сред блока на СДС в знак на несъгласие с казаното)*

Искам да кажа също, че когато говорим за бездействие, трябва да бъдем по-конкретни.

Също отговорно мога да заявя, че това, което се направи в областта на селското стопанство за тези 7-8 месеца, при тези сложни условия *(викове и оживление от блока на СДС)* бившите правителства за десетки години не го направиха. *(Ръкопляскания от народни представители на БСП. Възгласи на несъгласие от народните представители на СДС)*

(Господин Илко Ескенази застава на трибуната, викове и ръкопляскания на несъгласие с това негово действие от народните представители на БСП)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Ескенази ще даде отговор. Той ще бъде свършено кратък. *(В резултат на несъгласието на народните представители от БСП господин Илко Ескенази напуска трибуната)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Думата за отговор ще ви дам накрая на обсъждането.

ИЛКО ЕСКЕНАЗИ: Добре, пом не искате да ми дадете думата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Всички отговори ще бъдат дадени накрая. *(Оживление)*

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Господин председател, дами и господа! Ще се постарая действително да отнема много малко време.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля господин Георги Пирински.

Много моля външните хора да напуснат залата. Минаха вече 10 - 15 минути от началото на заседанието. И фотографите да напуснат залата. Моля да се спазва редът. Да не се повтаря вчерашната история. Моля вратите да се затворят.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Мога ли да продължа господин председател?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Продължавайте.

Да се готви господин Корнажев.

Моля за тишина. *(Звъни)*

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Уважаеми колеги! Предстои ни след минути да гласуваме, всеки по съвест, доверие или недоверие на правителството.

Когато пристъпим, всеки от нас, към вземането на своето решение трябва наистина да си дадем ясен отговор: "Въз основа на какво ще вземем това решение? Кои ще бъдат онези фактори, онези определящи причини, които в крайна сметка ще наклонят везните у всеки от нас към това да гласува с "да" или да гласува с "не".

За мен има две групи фактори, които трябва да определят това наше отношение.

Едната - това е програмата на правителството.

Другата група фактори са онези, които засегна господин Ескенази.

По програма на правителството моля всички да си припомним, че правителството удържа на думата си и на 9 октомври внесе във Великото Народно събрание своя проект на програма. Това беше желанието и на Съюза на демократичните сили. Както беше заявено в неговото становище от 21 септември.

Какво се получи?

В комисиите на Великото Народно събрание демонстративно беше отказано да се обсъжда по същество сърцевината на програмата, нейната програма за икономическа реформа. Беше направено всичко дебатите да бъдат изведени в пленума на Народното събрание. Както показваха тези дебати, състоятелни, сериозни аргументи срещу същността на предложението в тази програма не бяха направени. Беше изтъкнат друг основен фактор, а именно - политическият. От политическа гледна точка не може да се подкрепи по-скоро правителството, а не толкова програмата му.

Беше поставен въпросът за доверието.

И във връзка с това засягам втората група фактори, тези, които господин Ескенази назовава. Няма никакво съмнение, че той е прав, че нашата общественост иска, търси отговори на тези въпроси, които бяха поставени и за имущество, и за износ на средства, и за злоупотреби. Безусловно е, че е необходимо и правителството много по-активно да разкрива тези сигнали, които се по-

дават от обществеността.

Но искам да изтъкна пред вас две неща.

Първо. И сегашното правителство, и предишните правителства бяха изправени пред една много ожесточена конфронтационна линия от страната на опозиционните сили и в парламента, и извън него, една линия на постоянен натиск по всички посоки, които в голяма степен парализираха неговите действия.

И, второ. Действително е необходимо сигналите, данните да бъдат аргументирани, да бъдат показвани достатъчно ясно, за да може по тях наистина да се търси отговор.

Искам да спомена специално още един въпрос във връзка със задграничните дружества, с имуществата.

През последните години преди 10 ноември - 1985 и следващите години, определени среди в Политбюро, в Секретариата на ЦК на БКП упорито, съзнателно прокарваха линия на бламиране и на подкопаване на Министерството на външноикономическите връзки. Развиваха много упорито тезата, че трябва да се даде свобода на стопанската инициатива, че бюрокрацията и чиновничеството, загнездили се в това и в други министерства, спъват тази инициатива, че всякакви искания за информации и данни за извършвани инвестиции в чужбина убиват инициативата и пречат на нашето разгръщане и т.н.

Не мога да не споделя с вас, че в сегашния момент у мен възниква много сериозен въпрос: "Дали днес същите аргументи, и то формулирани в много случаи от същите хора, подработващи едни или други предложения, отново целят да минират възможността на правителството да контролира тези процеси.

Спомнете си за миг дискусията по Указ N 56. Тук вече бяха направени предложения по някои от текстовете, които гласувахме, от народния представител Иван Тенев за установяване на много по-строг контрол върху износа на капитали. Но най-доброто, до което успяхме да достигнем, е, че Министерският съвет може да въвежда условия. Предстои ни да дискутираме чл. 101, в който е предвидено съвсем свободно чуждестранни фирми да образуват филиали в България без всякакъв предварителен преглед или надзор.

Как в тези условия което и да е правителство, което и да е министерство, който и да е министър ще може да отговаря на въпросите от рода на тези, които господин Ескенази поставя, ако възприемем логиката?

И, последно. Вчерашният ден на дебатите във Великото Народно събрание лично за мен беше нещо като водораздел в следния смисъл.

Всички вие знаете, че така или иначе се случи, че през последните месеци лично аз бях ангажиран в дискусиите около Националната кръгла маса, в предизборната кампания, в следизборния период на контакти. Бях включен в пос-

ледния състав на правителството.

В този смисъл винаги съм се стремял съзнателно, с ясно съзнание да следвам една линия в подкрепа на стремежа на взаимодействие между политическите сили, без те да губят своята физиономия, своите различия като опозиционни, като различаващи се политически сили. Но търсенето на онова пространство, на онзи политически терен, по който неизбежно трябва да има съвпадение - това е теренът на националните интереси. Те са свързани с икономиката, но и не само с икономиката.

Искам да споделя, че характерът на вчерашната дискусия, начинът, по който се поставя въпросът за вот на недоверие към правителството на Андрей Луканов, у мен не само силно разколеба, а до голяма степен унищожи вярата, че ние сме способни да постигнем такова съгласие. Търся преди всичко вината в себе си и в тази линия, която сме следвали. Откровено казано, не мога да я открия. Няма да се аргументирам, но смятам, че обективният анализ, обективната оценка на обществото ще потвърди моето становище.

Какво е необходимо днес и утре? Моля ви да повярвате. Необходимо е да постигнем съгласие, да постигнем единомислие по необходимостта днес да предприемем мерки за излизане от кризата. За мен е непонятно твърдението, че един управляващ директор на Международния валутен фонд, който говори за необходимостта от консенсус тук, в сградата на Народното събрание, се обявява за поддръжник на Българската социалистическа партия. За мен е непонятно, когато се твърди, че всяко неутрално мнение, което ни казва: постигнете съгласие, постигнете разбирателство за необходимостта от спешни мерки за спасяване на страната, днес при всички други въпроси, които остават открити, се обявява за мнение в подкрепа на тоталитаризма, на комунизма на Българската социалистическа партия! Повярвайте, това е най-малкото несериозно, за мен това е безотговорно пред нацията днес.

Благодаря ви. *(Ръкопляскания от блока на БСП)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: За реплика думата има Георги Марков. Три реплики. Уточнете се кой ще бъде следващият.

ГЕОРГИ МАРКОВ: Уважаеми госпожи и господа народни представители! Ползвам правото си на 3- минутна реплика. *(Възгласи от залата: 2 минути).* Добре, 2 минути. Аз говоря кратко както винаги.

Не мога да се съглася с тезата на г-н Пирински, която беше лансирана и от г-н Луканов, че правителството работи, а парламентът не. И отново се злоупотребява с даване благословията от парламента на така наречената програма на правителството. Нито в Конституцията, нито в който и да е действащ закон в България се налага и се изисква Великото Народно събрание, парла-

ментът, да утвърждава или не програмата на едно правителство. И ако ние приемем, че такова изискване има, на същото основание всеки отделен министър, който е също орган на управление, би могъл да дойде тук и да поиска да бъде утвърдена неговата програма. Господин Каракачанов като председател на Изпълнителния комитет на Столичния народен съвет би могъл да иска същото.

Аз не смятам, че трябва да се злоупотребява в тази насока. Не съм съгласен с г-н Пирински затова, че когато ние дебатирахме в пленарно заседание относно програмата на правителството, сме сочили само политически аргументи. Аз тогава си спомням, че г-н Луканов ме гледаше много внимателно. Аз поставих твърде сериозно въпроса, че липсва жилищна политика на правителството. И тук не става дума за дългосрочна жилищна политика, а сега - как ще решим проблема за жилищата на социално слабите, на младите новобрачни семейства и на стотиците хиляди с тиражирани заеми, които бяха инвенстигатори на ново жилищно строителство. И ще продължава ли тази аномалия родители да съдят децата си, за да се получава тази трета група, която в крайна сметка нищо не им дава. И аз поставям този въпрос, защото той е уреден с акт на правителството - наредбата за разпределяне и продажба на жилищата е акт на правителството. И тогава се обърнах към министъра на строителството, архитектурата и благоустройството, към министъра на финансите и министъра на правосъдието, какъвто между впрочем няма, че те са задължени по Наредбата за разпределяне и продажба на жилища да упражняват контрол върху нейното приложение. И аз тогава казах, че не искам тук да изнасям факти за безобразия с жилищата, но те бяха изнесени от г-н Александър Каракачанов в доста популярното предаване "Панорама". И къде бяха тези трима господа министри да си отворят очите и да видят безобразията, които бяха извършени тази година с раздаването на жилищата, особено от Изпълкома на Столичния народен съвет. Целият резервен фонд е раздален. Само в община "Люлин" са раздадени 75 апартамента по писма на отделни длъжностни лица в Столичния народен съвет. Раздавани се жилища по обаждания по петолъчката. И къде беше правителството? Може ли да се съгласим с една програма, в която се казва, че ще усъвършенствуваме административното правосъдие, господа, когато такова не съществува? И ние искаме да го създадем. Може ли така елементарно да се опитва да се залъгва нашата опозиция? И аз тогава казах - това не е старото Народно събрание. Тук има юристи, икономисти, които не могат да бъдат излъгани, и трябва да си служим с точни термини.

Можем ли да стигнем до парадокса - през месец август внесох законопроект за отмяна на Закона за държавен и народен контрол. Народното събрание взе решение и го закрихме и правителството след това внесе също зако-

нопроект и сега това се брои като законопроект на правителството. Дайте да се разберем! Няма кой да бъде излъган. *(Ръкопляскания в блока на СДС)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Стефан Савов има думата.

СТЕФАН САВОВ: Господин Пирински, доколкото разбрах вашето изказване, вие извеждате икономиката някак си над всичко. Казвате, че икономическата програма е чудесна и хвърляте упрек към нас, че не я подкрепяме. Но, г-н Пирински, икономиката е нещо действително много важно, но нямате ли впечатлението, че много важен е политическият момент в момента, че тази икономика това са хората, това са работниците, това са селяните, това сме всички ние и ако искате една икономическа програма да прокарате, вие трябва да спечелите доверието на хората. А имате ли впечатление, че в нацията има доверие към тази програма, има доверие към това правителство? *(Гласове от залата "да")*. Това е фактически важният момент. Това е важният момент - дали има доверие. *(Гласове от залата "има доверие")* Защото и най-добрата икономическа програма, да беше дошъл тук Ерхарт, бащата на германското чудо, ако няма доверие в нацията, няма да може да я прокара. Ние и на това обръщаме внимание. И самият г-н Луканов каза много правилно преди няколко дена, че неговата програма е атакувана от две страни - от нас и от неговата собствена партия. Защо? Защото една програма за пазарно стопанство от собствената му партия не се подкрепя, защото у вас има все още много преживелици, както аз казах преди няколко дена, хора със значки и с ума си, с идеята за борба против капитализма едва ли биха могли да правят капиталистическо или посткапиталистическо общество.

А, от друга страна, другата част на нацията смята, че тази партия, тези хора, които до вчера са прокаравали една коренно противоположна политика, няма да могат да прокарат сега политиката на пазарно стопанство. Кризата на доверие в нацията е важно, г-н Пирински. *(Откъслечни ръкопляскания от блока на СДС)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Георги Спасов. Вижте какво, спазвам стриктно по 3 души на реплика от всяка страна. Значи от страната на опозицията на този, който говори, за да не се получи така, че хората от своята страна да анулират правото на другите да вземат думата. *(Оживление и възгласи в залата)* имате думата.

ГЕОРГИ СПАСОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Аз ще бъда по-конкретен по някои въпроси лично към г-н Луканов. *(Възгласи от залата: "Нам е реплика")* Именно, под формата на една реплика искам да говоря по въпроса за така наречената резервна програма, за която имаме сведе-

ния, че г-н Луканов е бил един от нейните ръководители. За нейното съществуване знаят предимно ръководни кадри от стопанските обединения, които упражняват експортна дейност.

(Възгласи: "Взехте думата за реплика")

Според тази програма бившето...

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Спасов, много Ви моля говорете все пак по изказването на Пирински.

ГЕОРГИ СПАСОВ: Много ви моля, ние говорим за доверие към правителството на г-н Луканов. *(Викове от залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Недейте прехвърля...

ГЕОРГИ СПАСОВ: ... и лично към г-н Луканов.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Вижте какво, вие правите реплика все пак към изказването на г-н Пирински.

ГЕОРГИ СПАСОВ: Външнотърговските обединения и стопанските обединения. *(Шум и оживление в залата)* Много ви моля! Оставете ме да говоря!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: 2 минути.

ГЕОРГИ СПАСОВ: Не съм говорил още 20 секунди. Тази резервна програма е била изпълнявана по решение N 2 на Колегиума на Министерството на търговията. Според него външнотърговските обединения и стопанските обединения се задължават да представят 3 - месечни утвърдени планове с конкретни набелязани мероприятия за специфични сделки, с които са реализирани приходи за някаква специална програма. Тези приходи например за 1987 г. е трябвало да бъдат в следните задължителни размери: за КИНТЕКС - 48 млн. долара; за ИНТЕРКОМЕРС - 20 млн. долара; за ТЕХНОИМПЕКС - 1 млн. и 100 хил. долара; за ХИМИМПОРТ - 12 млн. и т.н.

Общо за 1987 г. приходите от тази специфична дейност, с която се разпореждал и г-н Луканов, възлизат в размер на 120 млн. валутни лева. Моят въпрос е конкретен към г-н Луканов - за какво са използвани тези средства? *(Глас от залата: "за да ядеш")* Не да ядеш.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, завършвайте г-н Спасов.

ГЕОРГИ СПАСОВ: Те са използвани по специални направления. Даже се говори, имаме подадени сведения, че и сега част от тези средства, които са стотици милиони, се разиграват в полза на БСП, на нейните външнотърговски сметки. *(Шум и възгласи на неодобрение в залата)*. Аз говоря какви сведения постъпват при нас.

Освен това не са ли тези пари, част от тях, не са ли минали във външнотърговските фирми на бившите номенклатурни кадри на Българската социалистическа партия *(оживление и шум в залата)*.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ (*звъни*): Господин Спасов, моля! Благой Дечев иска думата за реплика.

Моля, няма реплика на реплика. (*Звъни*.) Няма реплика на реплика! (*Възгласи в залата в знак на възмущение*) Моля ви се! Няма реплика на реплика!

БЛАГОЙ ДЕЧЕВ: Аз искам оставката на председателя на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Аз ще искам..., моля ви се, ако вие ще държите такъв език, ще ви изкарам вън! (*Възгласи: "у - у" в знак на неодобрение към думите на председателя*)

Моля! Има по три реплики. Спазваме строго реда.

По процедурен въпрос г-н Коларов.

ВАСИЛ КОЛАРОВ: Процедурно предложение. Господин председател, вчера след една моя реплика Вие дадохте три реплики на реплики на господата Петър Корнажев, Петко Симеонов и Венцеслав Димитров и не ми дадохте право на отговор. А сега не дадохте възможност за една реплика.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Знам. Господин Корнажев, да обясна на г-н Коларов. Имахте право на отговор, даже аз съжалявам, защото тогава се юрнаха за гласуване. Но аз Ви давам това право на отговор и пак ще ви го дам, защото Вие не отговорихте. Да, правилно.

Господин Корнажев има думата.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председател, госпожи и господа народни представители! Господин Андрей Луканов беше председател на Комисията по деформациите. Вярно е, че той беше заместен от г-н Сербезов. Но още по времето, когато той беше председател на тази комисия, стана очевидно, че ще се говори само за отговорността на Тодор Живков и Милко Балев. Това може да потвърди и проф. Чавдар Кюранов, който беше с мен член на тази комисия. Аз се радвам, че доживяхме новият главен прокурор да оповести това, което ние отдавна чакаме - че ще се проведе следствие и срещу други хора. Надявам се, че ще дочакаме той да поиска и снемането на парламентарния имунитет на някои хора в тази зала. Нямам предвид конкретно г-н Луканов. (*Единични ръкопляскания в блока на опозицията*)

Искам най-напред да поставя този въпрос. В продължение на много дни в много вестници, най-напред от тази трибуна наш депутат, четеха и четохме стенограми за заседания на Висшия партиен съвет, на което г-н Йончев от ръководния екип е давал указания как да се крие и как да се лъже за икономическото състояние на БСП. (*Възражения, реплики в блока на БСП*) Партията, на която принадлежи г-н Луканов. До днес г-н Йончев не поясни нищо по този въпрос. Но става дума, господа, за това, за което преди два или три дни чак се се-

ти Висшия партиен съвет, включително и за имотите на "Московска" 3 и 5, единият от които, ако не ме лъже наметта, беше прехвърлен срещу детска градина.

Това са неща, които са известни на Министерския съвет, начело на който стои г-н Луканов. Нас г-н Луканов ни упреква и много хора от БСП и той двукратно в телевизията и в последното си изказване в "Панорама", на което ще се спра и в друг аспект, че минираме законодателната дейност на правителството. Аз моля довечера депутатите от БСП, защото другите сигурно ще го прочетат, да прочетат вестник "Демокрация" и изброените 33 законопроекта, които ние сме внесли. И ние не сме виновни за това, че в Законодателната комисия трудно вървят нещата, защото членовете на БСП имат друго разбиране по тези законопроекти. Повтарям, българският народ ще прочете тяхното наименование, вида и ще оцени значението им. Много се говореше и в програмната декларация на правителството, и преди, и след това, за така наречения пакет закони. Няма да правя сравнение между бройките. Искам да се върна към нещо, което вече казах от тази трибуна. Този пакет беше от няколко закона, от които самото правителство вече се отказа, щом като започна най-сетне да говори за търговски кодекс и щом започна най-сетне, твърде късно да разбира, че Указ 56 трябва да се преработи. А пропо, Указ 56 до голяма степен е дейност и работа на проф. Иван Ангелов, който беше съветник на бившето правителство и до днес на г-н Луканов.

Аз бих искал да се спра на още няколко въпроса.

Моля ви да си припомните изложението на г-н Луканов по телевизията в "Панорама". Досега не съм си позволил никога лично да говоря срещу г-н Луканов, когото уважавах и продължавам да уважавам като интелект. Но аз мисля, че той тогава напусна някои граници, които напусна и вчера. Господин Луканов, Социалдемократическата партия не е привърженик на политическата генетика. Но Вие казахте, че във Вашия род са падали глави и намеът беше, че може да падне и още една. Аз като юрист заявявам: аз уважавам наметта на Вашия дядо Александър Атанасов, който наистина е бил глава и който е прострелян в Русе. Аз лично уважавам наметта и на другия Ви дядо, който е бил прав, за разлика от онзи, чийто гоблен седи все още в залата зад мен.

Но аз искам да Ви запитам: Вашият баща член на кое правителство беше? Вчера по коридора Вие ми зададохте въпрос не сме ли постъпили болшевишки с нашето предложение за гласуване. Аз питам г-н Луканов: Вашият баща, повтарям, в какво правителство беше член? И още два въпроса, за които се говори из София. Аз искам да кажете пред парламента къде и какво работи Вашият син и Вашата сестра, Вашият брат, който се казва не Луканов, а Атана-

сов. И на последно място, за да не бъркам по-нататък, защото наистина тук това не би трябвало да бъде достойно, но стигнахме и дотам, аз прочетох във вестника нещо, за което Ви моля да обясните след репликата на колегата Марков. Вашата майка на 85 години нуждаеща се ли е, за да купи апартамент в последните месеци на Вашето правителство. Толкова по политическата генетика.

Аз искам да бъда лаконичен. (*Възражения, реплики*) Аз искам да бъда лаконичен и ще приключа със следното. Ние се измъчваме месеци наред, а българският народ се измъчва и с основание е озлобен и стигнахме дотам, че всичко онова, което вчера моят колега Марков показваше изрисувано на Вашия предизборен плакат "Сполука", е блъф и лъжа. И този блъф и лъжа се появиха няколко месеца, след като приключи периодът, за който беше нужно да се изчерпи онова, което все още има в държавната хазна.

Онзи ден или вчера Маргарет Тачър си подаде оставката, и то при друга обстановка. Аз ще приключа с това: Маргарет Тачър в едно интервю пред Виталий Каротич, който Вие познавате добре и се надявам също, че уважавате, беше казала още преди две години: "Свобода значи и отговорност". Аз вярвам, че вече имаме свобода и може би затова можем да говорим в този парламент. Но отговорността я носи всеки за това, което е направено и което не е направено. И накрая две думи за последния етюд от нощното ни заседание с г-н Воденичаров. За нас той отдавна е приключен. Господин Томов, приберете си го в редакционната колегия на в. "Политика".

Благодаря. (*Ръкопляскания в блока на опозицията*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Имате думата за реплики. Емилия Томова първа поиска думата за реплика.

ЕМИЛИЯ ТОМОВА: Не излизам да питам господата от Съюза на демократичните сили в кои правителства бащите им са били министри и заместник-министри? ("*Браво!*" и *бурни ръкопляскания в блока на БСП*)

Няма да правя литературни съчинения от рода на снощи изслушаното. Ще ви припомня какво сме говорили през изминалите месеци, тъй като обсъждаме вот на доверие или недоверие на правителството, а това правителство работи едва от м. септември.

На 2 август г-н Пушкиarov предлага да отложим въпроса за оставката на предишното правителство на г-н Луканов, защото точката не е добре редактирана и той не иска на ход, на коляно да правим оценка на правителството...

Господин Венцеслав Димитров предлага да не се пристъпва към приемане на оставката на правителството, защото нямаме оставката на другите двама директори - вие знаете за кого става дума. (*Смях и ръкопляскания от блока на БСП*)

Господин Иван Костов казва - на 7 август вече, когато г-н Луканов с финт казва така на председателя: макар че това се предвижда по втора точка, аз бързам да си подам оставката, аз от най-професионална гледна точка смятам, че е необходимо да ни се дават два - три дни да проучим отчета на правителството. *(Реплики от опозицията)*

Госпожа Зоя Комитова поиска отлагане на отчета на правителството, защото вътре няма нищо за р. Янтра, а р. Янтра е мъртва...

Господин Венцеслав Димитров при обсъждането на отчета на правителството каза, че СДС в неговата предизборна платформа, че първото нещо, което трябва да приеме Великото Народно събрание, е да преразгледа бюджета за останалата част от годината. *(Реплики от опозицията, ръкопляскания от блока на БСП)*

Господин Сотиров се тревожи, че всички бързат, всички бързат... Дори г-н Луканов бързал да си подаде оставката!...

ГЕОРГИ СПАСОВ: Времето Ви изтече.

ЕМИЛИЯ ТОМОВА: Моето не е изтекло, аз съм по-млада от Вас. *(Бурни ръкопляскания от блока на БСП, ропот и реплики от опозицията)*

Господин Стоян Ганев в процеса на обсъждане отчета на правителството каза: вече цял месец г-н Луканов прави консултации за съставяне на програмата... Ако г-н Ганев не познава точно и добре българската Конституция, г-н Луканов беше натоварен да състави правителство и преди да има правителство, не може да има програма.

А когато обсъждахме отчета на правителството в един ден - това е 14 август, след почивката, в 18 ч. и 15 м., беше дадена думата на г-н Георги Петров, след това трябваше да я вземе г-н Стоян Михайлов... И изведнъж в 18 ч. и 30 м., г-н Ганев стана и отплесна Народното събрание към г-н Тодор Живков. То приключи тази вечер разговора си в 20 ч. и 45 мин., без да говори повече за отчета. *(Реплики от опозицията)*

Питам: много конструктивно се подходи към обсъждане на отчета. А после как конструктивно се подходи при обсъждане на програмата!? Да ви разкажа ли по протоколите? *(„Не!“ от опозицията)*

Ако нещо не ви звучи добре, вземете протоколите. Хартията е безпристрастна. Думите там са само думи и нищо повече. *(„Браво!“ и ръкопляскания от блока на БСП)*

БЛАГОЙ ДЕЧЕВ: Уважаеми господин председател, аз преди всичко исках да Ви се извиня за репликите, които разменихме, но сметнах за необходимо веднага да отговоря на многоуважавания от мен юрист г-н Илко Ескенази и на още по-уважавания от мен журналист г-н Спасов.

Господин Спасов и господин Ескенази! Когато се говори за пари, когато се говори за разни черни сделки и т.н., много ви моля - говори се с документи. Така ли е, господин Корнажев? Вие все пак сте юрист. *(Ръкопляскания от БСП)*

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ *(от място)*: Дайте ни документите.

БЛАГОЙ ДЕЧЕВ: Общи приказки - не. Аз говоря за Българската социалистическа партия. Това е репликата ми, извинете ме.

Така че много моля, господин Ескенази има в ръцете си отчета на Българската социалистическа партия за неговите финанси. И много моля, господин Ескенази, по-добре четете вестник "Дума", моля Ви. Там много добре е написано. *(Шум в залата)*

И последна реплика към г-н Корнажев.

Господин Корнажев, дайте да не се ровим в генетичния фонд, защото е страшно. Да Ви попитам Вие, господин Корнажев, на кое правителство или по-точно на кое управление в министерството, на кое правителство бяхте някакъв съветник, извинете ме? *(Ръкопляскания от БСП)*

Да попитам още, ако ми разрешите - нямате право на реплика - нали така, господин председател?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Накрая.

БЛАГОЙ ДЕЧЕВ: Да Ви попитам също така за Вашия генетичен фонд. Ами Вашият син къде е съветник?

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ: А Вие в кое управление работихте? В шесто ли?

БЛАГОЙ ДЕЧЕВ: Да, да, с шестото чувство бях. С г-н Корнажев може би заедно... *(Шум)*

Така че дайте да не се ровим в генетичния фонд, защото всички тук имаме хора, които по един или друг начин са дали живота си за България. И родителите на г-н Савов, когото аз дълбоко уважавам.

РЕПЛИКА ОТ ОПОЗИЦИЯТА: Сериозно?

БЛАГОЙ ДЕЧЕВ: Обиждате господин Савов, не обиждате мен. *(Шум)*

Защото демокрацията в България има едно много високо измерение. И това е самата България.

Благодаря ви. *(Ръкопляскания от блока на БСП, ропот от опозицията)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Стефан Стойлов.

(Георги Спасов иска думата по процедурен въпрос - ропот от БСП, тропане по банките да не му се дава думата)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Чакайте, нещо по процедурата.

ГЕОРГИ СПАСОВ: По процедурата искам да говоря, господа социалисти. Предлагам г-н Председателят да не се прави на глух, когато говорят пред-

ставителите на неговата партия и да не си гледа часовника. Времето за реплика е две минути.

Предлагам по-нататък заседанието да се води от г-н Ганев.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ (*звъни*): Моля Ви се, нямате право да се месите.

От своя страна искам да знам, господин Спасов... (*Шум в залата*)

Има трета реплика от Стефан Стоилов и приключваме. Както знаете, три реплики дадох на вас и сега на другите трима. (*Шум в залата*)

СТЕФАН СТОИЛОВ: Явно е, че градусът се повишава и е трудно да се върнем малко или много на професионалното отношение към въпросите.

(*Реплика на г-н Иван Пушкиarov от място, която не се чува*)

Най-малко Вие, господин Пушкиarov, който твърде отдавна вече с труд се задържа на професионална основа, за което вече много съжалявам. (*Смях и ръкопляскания от опозицията*)

ИВАН ПУШКАРОВ: На теб ти е малко времето.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Вижте за какво искам да използвам останалата минута и половина, колкото и да се усмихвате.

(*Реплика на Венцеслав Медарски, която не се чува*)

Това са реплики само за просташка публика. Аз смятам, че парламентът не е такава просташка публика. (*Шум и реплики от опозицията*) Ясно ли е?

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ (*от място*): Давайте по същество, по-бързо, защото има оставка след това и няма време.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Но аз Вас не съм слушал никога по същество. (*Шум в залата*)

Вижте какво, има граници, зад които не трябва да се отива, колкото и някои от вас да се разчекват, че не е така. Когато се надскачат тези граници, започва да се изпада вече в политически цинизъм. Само поради това вземам думата.

Развяват списъци от закони, които са депозираны от части на СДС. Дайте да говорим с по-голямо приближение към истината.

Добре, внесли сте законопроекти, в които трите четвърти са предложения за смяна на една или две думи. Признавам, че е законопроект. Нужно е да бъде снета думата "Народна" - снемате я със закон. Броим го. Един от 33-те. Аз снощи специално съм правил анализ. 80 на сто от законопроектите са такива.

Но защо, господин Корнажев, трябва да говорите за депозираните от правителството закони в продължение на четири месеца така пренебрежително? А и други Ваши колеги. Защо трябва да говорите така пренебрежително, снизходително и високомерно за работата, която се върши в съставени от профе-

сионалисти групи, в някои от които преобладават способни момчета, тангиращи към синия цвят, а не към червения? И са привлечени на работа именно, за да се правят закони, отразяващи възможностите на тези, които в България могат да правят сега закони, слагайки на масата това, което представлява европейското законодателство.

ПЕТЪР МАРКОВ (от място): Не можете без нас, вярно е, че не можете без нас.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Защо говорите така пренебрежително за търговски закон - най-послед правителството решило да състави търговски закон... Не е най-послед. Четири месеца се работи вече.

Благодаря.

(Петър Марков от място се смее)

Колкото и да се смеете, колега, не може да оспорите тези факти. Благодаря. Вие отколко години сте, откога сте станали демократ?

ПЕТЪР МАРКОВ: Вашето поколение е виновно за това. Вие сте виновни за това състояние. (Шум в залата)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Тодор Бояджиев.

ТОДОР БОЯДЖИЕВ: Уважаеми народни представители! Всяка демокрация очевидно се ражда в родилни мъки. Очевидно е, че ние не правим изключение. Искам да ви върна повече от 200 години назад, когато се е раждала американската демокрация, която приемаме днес в много отношения като еталон за демокрация. При раждането на тази демокрация един велик мъж, Бенджамин Франклин, е казал нещо, което тези от вас, които знаят английски, тъй като е трудно преводимо и вярвам, че никой няма да се усъмни в моите национални чувства, след това ще се опитам и да ви превода. При една ситуация на търсене на компромис Бенджамин Франклин се обръща към своите колеги и казва: "Ако ние всички с вас не висим заедно, ако не намерим начин да се обединяваме, ще висим поотделно." Превеждам, не правя никакви алузии, но наистина всяка демокрация се ражда трудно. Мисля, че е крайно време да престанем с митингите и да започнем да говорим като хора, политически културни.

• Сега искам да взема отношение като главен секретар на Министерството на вътрешните работи. Аз вдигам ръка от изказването на г-н Илко Ескенази. Искан да направя реплика, която е валидна и се отнася към всички изказвания, последвали след това от представителите на Съюза на демократичните сили. Тук не мога в никакъв случай да обвиня един етичен човек като г-н Ескенази в спекулация, но той просто поради липса на информация излиза с някои твърдения, които просто не са точни. Тази липса на информация не е заради инфор-

мационно затъмнение, а защото има някои неща, за които се говори, когато се стигне до резултати. Има неща като следствена тайна и т.н., но г-н Илко Еске-нази би могъл наистина да получи тази информация, ако беше я потърсил.

По лично указание на министър - председателя всички следствени дела, касаещи т.нар. номенклатура и прекратени по една или друга причина, бяха извадени от Главно следствено управление, бе им подновена работата по всички от тях и това, което преди няколко дена се появи във вестниците като съобщение на Главна прокуратура за резултати от работа по тези следствени дела, е именно в резултат на изпълнението на личните указания на министър - председателя и на министър Пенев от Главно следствено управление.

Второ нещо: По лично указание на министър - председателя Министерството на вътрешните работи с целия си апарат започна една масирана проверка за нарушения в стопанската област, за създаване на паралелни фирми, фирми със сходен предмет на дейност и т.н. В резултат на тази проверка, която продължава да тече, има списък от 15 страници, предадена на президента, предадена на Главна прокуратура за сведение и за завеждане или за издаване на наказателни разпореждания и започване на дела. Работата продължава. Така че много ви моля не упреквайте министър - председателя и правителството в пасивност, в липса на активност или в желание да не се разкриват престъпленията докрай. Благодаря. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Михаил Неделчев.

МИХАИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Господа, радвам се, че правя репликата си, която всъщност е под формата на въпроси към г-н Андрей Луканов, след казаното от г-н главния секретар на министерството. Надявам се, че тези въпроси също така ще се имат предвид при следствието. Въпросите ми са следните:

Първо, с какви средства зетят на г-н Андрей Луканов и сестра му Маня са открили картинна галерия във Виена?

Второ, какво е отношението му към виенската фирма на Олга Мечкарска и Любомир Стойчев, бивш съпруг на Людмила Живкова?

Трето, кой е субсидирал издаването на луксозната книга за кулинарно изкуство в Италия с автор съпругата на г-н Луканов? По същия начин е издаден и луксозен календар в Белград.

Четвърто, получавал ли е лека кола от Божидар Божилов (Наричан "Боби Бец"), един човек, за когото ние имаме извънредно много сведения (те са там), съден в България за даване на подкупи и при какви условия е получена тази кола? Познава ли г-н Луканов и дейността на членовете на неговите фирми "Евротранс", сега "Комко"?

Пето, нареждал ли е г-н Луканов на нашия дипломат във Федералната ре-

публика Германия Тодор Атанасов да участва в покупко - продажби на леки коли за сметка на фирмата на "Боби Бец"?

Шесто, получавал ли е подаръци от японски фирми, за да пренасочи търговията ни към Япония и има ли разкрития на нашите митнически власти за тези подаръци? Какви са били последствията?

Седмо, оказвал ли е лично съдействие на индийската гражданка Мерваха, за да стане милионер с българска помощ?

Осмо, има ли отношение по изпращането на държавни средства в Лихтенщайн с помощта на Славил Тодоров и Божидар Стоичков, едни лица, за които ние също така имаме извънредно много сведения, и къде са сега тези средства?

Девето, давал ли е разрешение на своя брат Александър Атанасов Карлов да даде на Нигерия 32 млн. долара помощ? Какво става след това с тази крупна сума?

Десето, известни ли са му финансови и други злоупотреби, извършени от племенницата на Тодор Живков, Яна Маркова, съдействувал ли е за тяхното прикриване?

Единадесет, защо 80 на сто от средствата, отпуснати за всички африкански страни, са били разпределяни от неговия брат (тогава посланик в Хараре, Родезия)? Има ли документация, че средствата са получени изцяло от тези страни?

Дванедесет, защо Мариана Янева от Комитета за култура и Мая от "Културно сътрудничество" са унищожили всички документи за изнесена техника, картини и други средства, получени от неговия брат като посланик в Хараре?

Тринадесет, поддържал ли е делови връзки с фирмата за контрабанда на оръжие "Глобус" и турските трафиканти Мурат Углу и брат му Мустафа, лица, за които ние също така имаме още много данни?

Четиринадесет, получавал ли е подаръци от осъдения за подкуп Георги Нанев Вутев, когато последният е бил търговски представител на НРБ в Бон?

Петнадесет, по редовен път ли са осигурени строителните материали за вилата му в с. Мала църква до Боровец?

Шестнадесет, купувал ли е вила от писателя Емилиян Станев и кому е прехвърлена впоследствие?

И последния въпрос, защо бившият председател на Софийски окръг - Панков, е раздавал вилни места с бележки на г-н Луканов?

Бихме желали да получим отговор на тези въпроси. *(Ръкопляскания от страна на СДС и центъра)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата г-н Петър Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Аз съм убеден, че мога да се задават всевъзможни въпроси и от едната страна, и от другата още 3 дена. Не виждам какво ще промени това в нашето отношение към разглеждания въпрос. Аз предлагам да прекратим дебатите и да преминем към по-съществена работа. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Последен в списъка има думата Борис Спиров. Господин Луканов има право на отговор. След това ще прекратим с изказванията. Луканов ще говори.

БОРИС СПИРОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми госпожи и господа народни представители! От името на Българския земеделски народен съюз изразявам дълбоката си загриженост и безпокойство относно работата на парламента в последни дни. Изразяваме безпокойство и относно обстановката извън парламента. Вчера нашият парламент напусна добрия тон. Станахме свидетели на сцени, които не бива да се повтарят в никакъв случай... *(Шум и оживление в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: *(Звъни):* Моля за тишина!

БОРИС СПИРОВ: Много често и сега сме свидетели на това, че нашият парламент изнемва функциите и на Министерския съвет, занимава се с въпроси на изпълнителната власт, нашият парламент изнемва функциите и на пресата, нашият парламент изнемва функциите дори и на следствието. *(Ръкопляскания)* Занимаваме се с неща, които са абсолютно неприсъщи за едно Народно събрание и абсолютно неприсъщи за Великото Народно събрание. *(Ръкопляскания)*

Не бива никога да забравяме, че нашият парламент се намира в Европа. Независимо че се намираме в югоизточната част на Европа, все пак редно е да се държим като европейци, защото вече нещата навлязоха в едно русло, от което ние трябва да излезем с чест. Засега не показваме качества, с които можем да се гордеем.

Поставя се въпрос за оценка и доверие на едно правителство, което трябваше и трябва да действа в сложна обстановка. С неудоволствие трябва да отбележим, че правителството не действуваше досега по начин, който да получи позитивна оценка. При създамата се сложна обстановка в последните месеци ние сме на мнение, че тази негативна оценка ще продължи да се задълбочава. Ние не одобряваме неговите действия, включително и вътре в парламента. Върховенството на Великото Народно събрание във всеки момент, винаги трябва да стои над всичко. То е неоспоримо и всякакви действия, които нарушават това върховенство, ние, Българският земеделски народен съюз, осъждаме категорично.

Какво би отговорил министър Пенев за създадения вчера прецедент въоръжени подразделения на силите за сигурност да влязат в парламента!? (*Ръкопляскания*) на какво основание беше разрешено еднолично, от председателя на Великото Народно събрание Николай Тодоров това, и какво даде повод да се получи това разрешение и ние да видим с очите си подразделенията за сигурност вътре в парламента?

БЗНС защитава отдавна идеята за отговорно правителство на националното спасение. Правителството на националното спасение ще продължи да работи в изключително тежка обстановка, и то за дълго време. Не бива да си правим илюзии, че отсега нататък ни чакат леки дни и на правителството ще му бъде осигурена нормална обстановка и условия за работа. Това правителство трябва да бъде създадено сега и от нови хора. Благодаря ви за вниманието. (*Ръкопляскания от страна на СДС и центъра*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Преди да дам думата за отговор на министър Пенев, понеже въпросът беше отправен към мен, имам право на 2 минути реплика. Нека да уточним. Вчера при тази обстановка, при която се работеше, с този шум отвън и с този напор над преградите, имахме среща на политическите сили и Бюрото на Великото Народно събрание, при която след изслушване на информация от министъра на вътрешните работи с оглед на спиране на нахлуване и на други митинги, които идваха отвън... (*Шум и оживление в залата*)...

ЛЕА КОЕН (от място): Какво нахлуване? Нямаше никакво нахлуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Постави се въпрос тук пред мен и беше общо мнението да не допуснем никакво приближаване и никакъв опит за навлизане на външни хора в парламента... (*Шум и оживление в залата, протести, викове: "Няма такова нещо!"*) с оглед на това бяха поискани и присъстваха 10 души, 5-6 присъстваха - и от опозицията, и от БСП, и от БЗНС, и от всички. Това беше общо решение, моля не отправяйте въпроса към мен.

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: Не е вярно!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Имате думата, г-н Пенев.

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Няколко думи във връзка с инцидента вчера за така нареченото нахлуване на въоръжени лица в парламента. Искам да поясня това, което каза господин председателят, че в неговия кабинет присъстваха лидерите на всички политически сили, представени в парламента.

ВИКТОР ВЪЛКОВ (от място): Това не е вярно! Това са лъжи!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Вие бяхте там, г-н Вълков!

ВИКТОР ВЪЛКОВ: Не.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Берон беше там, г-н

Кюркчиев беше там, Стефан Савов беше там, Александър Йорданов, и Вие мисля, че бяхте там. Така ли е?

ЕЛЕНА КИРЧЕВА (*от място*): Не! Глушков присъствува. Глушков е член на Бюрото. Ако аз присъствувах сях да кажа, че въоръжени лица не могат да влизат в един парламент.

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Аз бих могъл да кажа кои присъствуваха: Присъствува г-н Берон, присъствува г-н Корнажев, присъствува г-н Петко Симеонов, присъствува г-жа Кирчева...

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: Не е вярно!

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Извинете. Присъствува г-н Неврокопски... Искам да отговоря на въпроса, емоциите са излишни. Аз просто давам един отговор, едно пояснение. Присъствуваше и г-н Лилев, г-н Луканов от Българската социалистическа партия, вие знаете каква ненормална обстановка беше създадена около парламента, между другото искам да направя и това пояснение, че тази проява не беше разрешена от Столичния народен съвет и от кмета на София г-н Каракачанов.

Разбира се, това не можеше да не разтревожи и представителите на всички политически сили и затова те проведеха това заседание в кабинета на председателя на Бюрото на Великото Народно събрание. Там аз поисках разрешение от него в присъствието на представителите на тези политически сили да бъдат подведени и подразделението на т.нар. "Червени барети". Ако не е така, нека някой да ме опровергае. Получих не само пълната подкрепа от всички представители на политически сили, но получих и разрешението на председателя на Великото Народно събрание.

Моето разпореждане към "Червените барети" беше такава: Да дойдат и да се установят около Народното събрание, като охраняват неговите входове.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Така беше!

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Аз казах вече от кого. Действително допусна се (за което лично аз поемам отговорност), че някои влязоха вместо пред вратата, зад вратата. Това беше цялата истина. (*Шум и оживление в залата*). Моля ви, дойде командирът на поделението и началникът - шаба, които ми докладваха вътре в Народното събрание. Това бяха хората, които бяха влезли вътре. Веднага след като беше направена с основание бележката, че тези хора не са извън, има няколко, които са влезли зад вратата... (*Шум и оживление в залата*), веднага дадох разпореждане и те се изнесоха навън. Това е цялата истина по въпроса и мисля, че това не трябва да се драматизира. Тези хора бяха дошли да охраняват Народното събрание, а не да го окупираат или да го завземат, господа. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Берон, нека да не правим дебати по един въпрос.

ПЕТЪР БЕРОН: Колеги, трябва да се изясни случаят наистина. Аз присъствах. Нещата бяха така, както ги изрази министър Пенев. Бяха наистина така! (*Ръкопляскания в БСП*) Чакайте сега да се разберам. Недопустимо е навлизането на каквито и да било не червени, а на всякакви барети в сградата на Народното събрание. И всякакви въоръжени лица. Това е един прецедент, за който трябва да се вземат мерки да не се повтори. Има си охрана. Моля ви, това е важно да се знае за бъдеще. Председателят на Народното събрание е лицето, отговорно за тази сграда. Ако аз бях на неговото място, при наличие на опасност за сградата също бих ги докарал. Обаче не вътре в сградата, а на съответните места, от които няма да се допусне влизането на каквито и да било хора в сградата. Аз не намирам, че опасността беше чак толкова голяма. Това бяха студенти, които си викаха отвън. Червените барети са антитерористично подразделение и те не могат да се използват в сградата, разбира се. Но не трябваше да се получи положението с партийния дом, да се запали и тогава да кажем, че един е наредил това, друг друго. И накрая той си остана изгорял. Не трябва плюс всичките злощастия, които се случиха на нашата страна, да се допусне да се запали и тази историческа сграда, която може като клечка кибрит да изгори. (*Ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата г-н Янчулев.

АЛЕКСАНДЪР ЯНЧУЛЕВ: Уважаеми господин председател, уважаеми госпожи и господа народни представители! По този акт, който беше извършен вчера тук в сградата (*шум в залата*), аз искам да взема отношение по думите на министър Пенев, който е от правителството на г-н Андрей Луканов, че това, което каза, не отговаря съвсем на истината и той трябва да си понесе съответно отговорността за този акт. (*Шум и реплики в залата*) Това, което той каза, не отговаря дотолкова, доколкото червените барети заедно със своя командир, един отряд, влезе вътре в сградата на това светилище на Народното събрание, а не остана до вратата. Това смути нашите народни представители точно в този момент, когато трябваше да се гласува бюджетът. (*Шум, викове в блока на Българската социалистическа партия*) Аз трябва да ви кажа, че не е вината на председателя на Народното събрание. Той наистина е имал повод да извика червените барети, но министър Пенев е трябвало да ги спре пред входа на нашето Велико Народно събрание!

В тази връзка аз смятам, че този безпрецедентен акт трябва да бъде най-строго порицан и в бъдеще никакви въоръжени сили и отряди да не се допускат тук във Великото Народно събрание, защото в древния Рим военачалници-

те са оставяли своите легиони отвъд Рубикон. Аз бих казал на министър Пенев и на неговия секретар, че тогава Юлий Цезар за първи път е произнесъл историческите думи. Ще ги кажа на латински - *alea iacta est*. (*Шум в залата*) И Рубикон е много... Не трябва да се преминава във входа на Великото Народно събрание!

Затова аз призовавам да се проведе анкета (*Шум в залата*) кой е дал нареждане въоръженият отряд да влезе вътре във Великото Народно събрание. (*Ръкопляскания, шум*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Съжалявам много, че за един акт, който беше предизвикан от необходимост и който беше ликвидиран, щом видяхме. Съжаляваме за този акт, но моля ви, не правете повече въпрос от него. Имаме други важни въпроси да разглеждаме.

Има думата Александър Лилев.

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа! Аз все пак мисля, че има една граница, която самите ние като народни представители нямаме право да преминаваме. В кабинета на председателя на Народното събрание бяхме представени абсолютно всички партии, при това с двама или трима представители. Всички лидери плюс техните заместници. Аз умолявам лидерите, присъствували вчера на заседанието, да потвърдят това и да не правим от едно усилие да бъде предотвратено нещо, което можеше да се случи, в политически въпрос на разпри между нас тук в парламента.

Не помня дали г-н Вълков беше там, но представители на неговата партия бяха там.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Виктор Вълков.

ВИКТОР ВЪЛКОВ: Уважаеми колеги, аз съм напълно съгласен, че драматизираме въпроса сега вече повече, отколкото е необходимо. Но понеже съм любител на фактите и независимо, че не изглеждам твърде млад, паметта ми е още добра. Когато вчера бях повикан в кабинета на председателя на Народното събрание, ми стана ясно, че съм изпуснал уводни думи на министъра на вътрешните работи г-н Пенев. Предполагам, че след неговото изложение, което аз не чух, въпросът е бил дискутиран. Аз не чух такава дискусия. Госпожа Кирчева влезе след мен.

Това е истината и друга няма. (*Частични ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Имаше апел към политическите партии да ликвидираме този въпрос.

Заповядайте, г-н Савов.

СТЕФАН САВОВ: Чувствувам се задължен да кажа няколко думи, защото

присъствувах на това заседание. Трябва да кажа, че действително там бяха 7-8 души представители от СДС, имаше представители от БЗНС, беше и Бюрото. Мисля, че сега правим малко от бълхата слон. Вярно е, че е много неприятен случай, но това показва колко малко знаем процедурите, колко малко знаем за правата на Народното събрание и т.н.

Истината е тази. Взе се решение, след като министърът на вътрешните работи докладва за тревожното положение, този батальон на червените барети да бъде докаран при Народното събрание. Тук вече става една грешка, че вмес- то да остане при входовете, бойци от този батальон са влезли в сградата.

Мисля, че всеки от нас - там бяха г-н Петко Симеонов, г-н Берон, г-н Корнажев, Стоян Ганев, г-н Дренчев - представители на всички партии, които ще кажат същото. Грешката е станала с влизането на хора в Народното събрание. Но мисля, че това ценно време няма смисъл да губим с тези спорове. *(Ръко- лясания)*

ТОДОР БОЯДЖИЕВ *(от място)*: Процедура!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Каква процедура? Заповядайте.

ТОДОР БОЯДЖИЕВ: Господин председател, тук се получава една грешка, която крие опасност мен лично да ме злепостави, и затова държа да поставя въпроса. Вие на мен не ми дадохте думата за реплика. След изказването на Илко Ескенази аз вдигам ръка за реплика. Вие дадохте три минути и ми светнах- те на втората минута. Моето не беше изказване, а беше реплика. А вие режете изказване на мой колега, който се е записал за изказване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Бояджиев, да обясня. Аз казах, че ще дам право за три реплики. Три реплики бяха вече произнесени, Стефан Стоилов беше третият. И аз се обърнах изрично с бележка и изпратих да Ви попитам: Дончев ли ще говори или Вие. Вие ми махнахте с ръка: Да, аз.

ТОДОР БОЯДЖИЕВ: Господин председател, аз не съм получавал бележка от вас. А от първото изказване, аз вдигам ръка и искам думата, но Вие...

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: И да вдигате ръка, не мога да Ви дам думата, защото вече трима души са се произнесли, не мога да дам думата за реплика на четвърти.

ТОДОР БОЯДЖИЕВ: Да, но Вие ме пренебрегнахте. Аз вдигах ръка от пър- вото до последното изказване, а Вие ми дадохте думата за реплика.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Станало е недоразумение.

Има думата Илко Ескенази.

ИЛКО ЕСКЕНАЗИ: Уважаеми господин председател, уважаеми народни представители! От отправените бележки към моето изказване се убеждавам, че трябва да говоря по-бавно и да обяснявам по-дълго.

Преди всичко искам да обърна внимание на обвинението, което ми беше отправено за непознаване на правото какво трябва да прави прокуратурата, какво трябва да прави правителството. Господин Виденов е млад човек, възможно е той да е завършил право. Ако смятате, че нещо в моето изказване е било некомпетентно, аз съм готов да се явя пред него на изпит по право. *(Частични ръкопляскания, смях)*

Но искам да обърна внимание, че основата на моето изказване върху това, че е имало в основната си част бездействие на правителството по отношение на указаните направления. И за всеки юрист е ясно, че не може да се доказва отрицателен факт. А тогава, когато се твърди такъв факт, то страната, която твърди, че е действувала, тя трябва да го докаже. Това - едно.

И, второ, що се касае до изказването на моя колега депутат, който говори от името на министерството на вътрешните работи, искам да обърна внимание, че ако министерството е свършило някаква работа, то, разбира се, че няма да разкрива следствена тайна, но винаги можеше да бъдат изнесени обобщени данни примерно, че едн-колко си български граждани имат инвестиции в чужбина на едн-си каква сума.

И последното, що се касае до темата за действията на правителството по отношение на партийните имущества, искам да кажа, че наистина не желая да обременявам Народното събрание. Аз просто съм пуснал сигнал до Главна прокуратура за нарушенията, които съм забелязал, за две от нарушенията в София, едно от нарушенията във Варна. От друга страна, във Варна тепърва ще бъде предявен иск от новата управа във Варна и на мен ми се струва, че задачата на г-н министъра на финансите беше именно това да свърши - да провери дали тези замени са извършени във вреда на държавата и да сезира органите. Най-малкото да предяви един иск срещу собствената си партия, ако намира, че тези сделки са несправедливи и увреждат държавата. Ако той счита, че са справедливи, да излезе и да каже: да, това е от полза на държавата.

Впрочем той ще има повод да направи това по повод на гражданските иски за собственост, които ще бъдат предявени в най-скоро време.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата г-н Корнажев.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председател, госпожи и господа народни представители! Една дума най-напред по въпроса, който напумя. Господин Бетон и господин Савов казаха нещата така, както са. Аз съм присъствувал там.

Ползувам правото си на отговор най-напред на г-н Дечев. Аз не знам дали е полковник или генерал, нека ме извини, ако го понижа, но знам, че е служител, бил е може би и е още на Министерството на вътрешните работи. И жал-

ко, че е много зле осведомен (*Георги Марков се обажда от място: "Това му личи"*)

Първо, аз нямам син. Имам две дъщери и двама внука и съм щастлив с тях. (*Ръкопляскане от блока на СДС*)

Второ, никога не съм бил съветник на миналото правителство, но съм давал адвокатски и правни съвети на много хора, включително и на хора на предните ви редица, господин Дечев, на вашата страна. (*Ръкопляскания от блока на СДС*)

Така че, повтарям, лошо Ви е осведомяването. Попитайте господин Пенев, който е нов министър на вътрешните работи, но отдавна ме познава. Нека не звучи самолюбиво, но тъкмо затова ме избраха през м. декември за председател на Адвокатския съюз, защото никога не съм се забърквал с миналите правителства.

В отговор на проф. Стоилов: За сведение на г-н Дечев и проф. Стоилов съм го разпитвал пък като свидетел и го уважавам. Аз казах, че късно се сети Министерският съвет да внесе търговски закон, повтарям, сетил се е, но късно. Защото докато говорихме за пакетите, въобще за търговски закон не се приказваше.

И още нещо. Не искам да се заяждам, но по Указ N 56 седмици наред правото в Указ N 56 по телевизията ни го обясняваше въпросният професор Ангелов, който не е юрист, който, както казах, продължава да съветва и сегашното правителство.

В отговор на г-н Тодор Бояджиев. Аз не зная английски и не знам това, което той цитира, но искам да му цитирам пък Джеферсън, който в своята декларация е казал нещо много оригинално в почти всички конституционни актове, че гражданите имат право на щастие. Ние сме призовани в този парламент да се борим за правото на щастие на българските граждани.

А що се касае до разпореждането на министър Пенев, аз мисля, че наистина така, както влезе в приоритетните закони законопроектът за полицията, най-сетне е време следствените органи да преминат към Министерството на правосъдието, а не на Министерството на вътрешните работи, което да преценява какво да дава на прокуратурата.

Благодаря. (*Ръкопляскания от блока на СДС*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Георги Пирински има думата.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Уважаеми колеги! Не бих отнемал времето за този съвсем кратък отговор, но г-н Савов адресира въпрос лично към мен, и то по най-същественния въпрос, въпроса за доверието, което е предмет и на гласуването, което ще ни предстои. Затова аз държа да му отговоря, тъй като наис-

тина го уважавам като член на парламента.

Господин Савов, според мен доверие има и ще има в нашето общество онази политическа сила, която демонстрира готовността си на реални компромиси с другите политически сили. Според мен, дълбоко мое убеждение е, че благодарение на това, че Българската социалистическа партия показва такава готовност, тя имаше успех на парламентарните избори. *(Ръкопляскания)*

Във времето, което ни предстои, независимо кое правителство изпълнява икономическата реформа, изпитанията пред нашето общество ще бъдат многократно по-големи. В тази изключително остра обстановка всяка политическа сила ще бъде изправена пред изкушението да спекулира с политическа цел със затрудненията, които едно правителство би срещнало в осъществяването на реформата. Отново въпросът за доверието според мен е свързан с това ние да докажем днес, тук, гласувайки по въпроса за доверие или недоверие на правителството, че сме готови да превъзмогнем политическите си теснопартийни интереси в интерес на излизането на страната ни от кризата.

Ето защо аз на вашия въпрос отговарям - считам, да, че независимо от всички справедливи критики, които са отправени към правителството, независимо от критиката, която може да бъде отправена и към Българската социалистическа партия, че тя недостатъчно активно води в демократичното преобразуване на нашата страна, нашето общество има достатъчно доверие в Социалистическата партия да работи заедно с другите политически сили.

Благодаря ви.

(Петър Марков се обажда от място: "Разбира се, ще ви поканим.")

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господа народни представители, за да изправя една грешка, вместо да дам право на отговор на Тодор Бояджиев, ще дам на този, който трябваше да се изкаже - Васил Дончев, представител на БСП, обаче в рамките на ограничените минути.

ВАСИЛ ДОНЧЕВ: Всичко няма да го чета. Ще бъде предоставено да го четат. Действително аз ще се постарая в рамките на минута и половина - две да обобща своята реплика. Нека да не нарушаваме реда, след като съм изгървал времето за изказване. Свързано е върху това, което основно пролича в някои изказвания по обсъждане на правителството на Андрей Луканов.

На първо място аз исках да подчертая, че лично аз изпитах огорчение, а и моите избиратели ме помолиха да предам това огорчение за този груб опит, подчертавам, груб и непочтен опит за дискредитиране на една такава личност като Андрей Луканов, която близо година вече стои на върха на рейтинга, ако можем така да кажем, на върха на популярността в проучванията, които се провеждат в България. *(Петър Марков се обажда от място: "Не е вярно. Прези-*

дентът е пръв")

Определено считам, че това до голяма степен е един опит, щото ценностите на демократическия живот да се подменят неприкрито с наглия стремеж към власт на всяка цена и още повече, че се спекулира с достойнството на народа, говори се от името на народа.

Аз искам да подчертая в този смисъл, както каза г-н Савов, дали има някой да подкрепя това правителство, аз съм упълномощен да връча 1/10 от това, което е в нашата парламентарна група, тези гласове на надеждата, тези гласове против разрухата... *(Петър Марков се обажда от място: "На щастие!")* А във Великото Народно събрание те са близо 50 000. *(Подава куп от пликите на председателството)*

В този смисъл аз искам да подкрепя това, което каза г-н Спиров, че ние трябва много да помислим по това как и по какъв начин да работим. Наистина много от нашите диалози, много от документите и думите, които се казват тук, напускат рамките на парламентарната етика.

Вчера, тоест тази сутрин, ние изслушахме една декларация на СДС, в която, най-меко казано, напълно отсъствуваше всякакъв обективен подход. И аз бих казал, това не за първи път ние го слушаме. Тази нереална оценка на политическата ситуация.

Господа, ние този живот го преживяхме. Доста дълго време ние слушахме този необективен начин на оценка на обстановката в нашата страна. Това е типично болшевишки период. Време е да го изживеете и вие. *(Ръкопляскания от блока на БСП)* Иначе по друг начин аз не виждам как може, бих казал, да се върви в процеса за демократизиране на нашата страна. Дори съвсем определено и колегиално, не чувствувате ли, че тази ограничена логика стеснява и вашите политически действия. Всичко се свежда сега само до едно повсеместно и едностранчиво блокиране и саботиране на това пространствено и широко реализиране на програмата на правителството на Андрей Луканов. Нищо друго ние не видяхме, не научаваме.

Аз искам да завърша с един призив. Господа, не забравяйте, че задълбочавайки кризата във властта, вие засилвате властта на кризата в България.

Благодаря. *(Ръкопляскания)*

(Владимир Сотиров, станал прав и размахва вестник от място: "Нещо за Разградската република да кажете?")

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Сотиров, имате ли нещо да кажете? *(Възгласи на възмущение в залата)*

Моля ви се! Последен има *(шум и оживление в залата)* Чакайте моля ви се! *(Звъни)* Аз обещах от вчера, знаете във връзка с поставянето на въпроса, пра-

во на отговор има Васил Коларов, който лично беше засегнат. Давам му думата.

ВАСИЛ КОЛАРОВ: Господин председател, моля прошка, че одеа така остро Ви критикувах. Аз съзнавам, вчера за Вас беше много сложна обстановка и за всички нас. Вчера аз казах в края на репликата си, цитирам по протокола: "Бих желал да предложа на партиите от опозицията да внесат част от получените валутни средства от чужбина за същата цел." Не мога да разбера при тази формулировка в моята реплика защо се наложи двама от лидерите на СДС да стават и да опровергават. Аз знам, че СДС не е партия, а е коалиция от партии, синдикати и други движения.

А що се отнася до това какви основания имаме, за да твърдим това, аз сега ще се позова в този момент само на един документ, който ми дава основание вчера да кажа това.

Бюлетин на БТА, Международна информация, София, 21 август 1990 г., открит бюлетин. Втора част от програмата на Константин Мишев по бъдещото на външната политика на България - Радио "Свободна Европа", интервю - разговор с бившия административен директор на Комитета за етническите групи към Републиканската партия на САЩ.

Той заявява, цитирам: "Преди изборите в България тази година беше отпусната значителна помощ на опозицията в България. Всъщност тази помощ беше много по-голяма, отколкото за Румъния, Чехословакия, Унгария, с изключение на Полша. Опозицията в България получи повече помощ, отколкото която и да е друга страна в Източна Европа.", край на цитата. *(Възгласи: "Браво!". Бурни ръкопляскания)*

(Дренчев се обажда от място: "Стига вече")

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Един момент! Стига! Разбирам! Вижте какво, поиска право на отговор лично по отношение на Ескенази Димитър Йончев. поиска значи г-н Петър Берон. *(Оживление и шум в залата)* Моля! Ако сте съгласни да спрем и да дадем все пак думата на министър - председателя. *(Викове: "Да спрем.")* *(Димитър Йончев настоява за правото на отговор)*

(Оживление и шум в залата)

Чакайте сега. *(Викове от залата: "Господин Йончев беше засегнат, а Вие не му давате думата")*

(Звъни) Господа, оказва се, държи да вземе думата Димитър Йончев, понеже се чувства силно засегнат в личен план, в личен план. *(Петър Марков се обажда от място: "Всеки се чувства така")*

Имате думата, Йончев.

ДИМИТЪР ЙОНЧЕВ: Благодаря ви. Уважаемо председателство, колеги! Смятам, че всеки от нас има право, когато личното му достойнство е поставено под въпрос, да изрази своята позиция. Аз ще бъда съвсем кратък.

Разбирам много добре какво въодушевява организаторите на тази кампания за архива. Аз си представям каква роля има то в един политически живот. Съжалявам, че такова нещо протича в една обстановка, когато не съществува закон за печата и фактически човек не може да бъде защитен в морален план от начина, по който се извършват политическите действия, но, надявам се, че това е временно. Все пак дължа да обясня на всички, че въпреки претенциите на литературния вестник - не знам защо попаднах и там, очевидно това са съотношения на сили в редакциите - където се претендираше, че стенограмата е дадена пълна, мога да ви уверя, че тя не е пълна. От няколко дни вече стигнах и аз до нея. И с помощта на хора от опозицията си я взех.

Тази стенограма съдържа два момента, които упорито не се цитират никъде.

Първият момент е този, че аз подчертавам, че не съм компетентен в тази област да се произнесе за това какво се съхранява, как и т.н., затова предлагам създаване на комисия.

Вторият момент, който е изключително важен - призовавам всякакво унищожение да се извършва с държавно - обществена комисия и с наше присъствие и в никакъв друг случай. И винаги да се спазват законите. И ако нещо беше публикувано, наред с другите неща, естествено нямаше да има проблем.

Разбирам защо е филтриран по този начин проблемът. Но не бих искал да продължаваме да усилваме това, което е непочтеното в този случай. Извинявам се, г-н Корнажев, но обвиненията, които прозвучаха във вашата уста - вие прекрасно знаете как се обвинява, - ми се струват просто необосновани. Мисля, че това е политическа игра.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата министър - председателят Андрей Луканов.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Благодаря. Господин председател, уважаеми госпожи и господа народни представители! Към мен бяха отправени редица персонални въпроси и ще се принудя първо да отговоря на тях, преди да премина към становището ми по декларацията на Съюза на демократичните сили, която г-н Александър Йорданов любезно ми предостави късно снощи.

По въпроса на г-н Георги Спасов. Не знам дали е тук. Ако е тук, моля да ме чуе.

Господин Спасов, така наречената резервна програма не е нито тайна, ни-

то е забулена от някаква мистерия. Това беше един редовен елемент във валутния план на страната тогава, когато външноикономическите връзки се осъществяваха на основата на валутен план, разработван в централния планиращ орган на страната. Този валутен план наред с валутните доходи, които бяха възлагани на отделни стопански организации като износ на стоки и услуги, фигурираше и една допълнителна сума, резервна сума, както се наричаше, която се набираше главно от такива дейности като реекспорт, преработка на вносни суровини с цел по-нататъшен експорт, износ на услуги, в това число на представителски услуги и т.н.

Аз съм готов, макар че мина доста време оттогава, със съдействието на г-н Папаризов да ви предоставя на вас, а ако желаете, вие бихте могли да предоставите тази информация на парламентарния съюз, или пък на всички народни представители, ако има такова желание, подробен анализ на така наречената резервна програма и нейното изпълнение.

Искам категорично да подчертая, че аз не съм се разпореждал със средствата, които са постъпвали по тази програма. Моя отговорност в известни периоди е била да контролирам дали се изпълнява, дали средствата по нея постъпват в Българската външнотърговска банка. Тези валутни суми са използвани по същия ред, по който са използвани и другите валутни постъпления. Не ми е известен нито един случай от тези суми да са отделяни валутни средства за нуждите на Българската комунистическа партия тогава или за други цели. Повтарям, това са средства, постъпващи в държавната валутна хазна, изразходвани по общия ред, по който тогава по административно предписание и разпределение е изразходвана валута в България. Така че това, което се говори според мен, не отговаря на истината. Поне аз, повтарям, нямам такива факти.

Господин Корнажев каза, че Комисията по деформациите през времето, когато заедно с него имаше удоволствието или по-скоро неудоволствието, тъй като това е удоволствие по-малко от средното, да бъдем членове на тази комисия, се е занимавала само с Тодор Живков и Милко Балев. Господин Корнажев, би било добре да прегледате протоколите на нашите съвместни с вас заседания. Тук има и други лица, които са били или членове, или експерти към комисията. Искам да напомня, че аз бях инициаторът да покана - струва ми се, че тогава още нямаше опозиция, организирана опозиция - бях инициатор да покана като експерти на комисията с пълно право на участие редица лица, които принадлежаха тогава към така наречените неформални структури или просто представляваха специалисти, уважавани общественици. И вие бяхте един от тях. Искам да ви напомня: Прегледайте протоколите, за да видите, че не е съв-

сем точно това твърдение, тъй като тогава ние с вас се занимавахме с такива според мен изключително важни приоритетни въпроси, като снемането на всякакви законови основания и обвинения срещу Българския земеделски народен съюз "Никола Петков", с ликвидирането на всички политически и правни последици от забраната на Българската социалдемократическа партия - съжалявам, че д-р Дерглиев не е тук да го потвърди, с реабилитирането на Никола Петков, Кръстьо Пастухов и редица други видни дейци на тези две най-силно пострадали от сталинизма български политически формации, с "делото Горуня" и с реабилитирането на членовете на Българската комунистическа партия, които са пострадали в борбата срещу тоталитаризма, с някои икономически въпроси, с които бяхме започнали да се занимаваме, в това число Радомир и други.

Така че тематиката, с която се заехме тогава, беше доста обширна и до края на януари и началото на февруари, когато поех правителствени задължения и не можех вече да оставам в комисията, смятам, че свършихме немалко работа. И аз още веднъж бих искал да благодаря и на вас, и на другите господа, с които работихме заедно.

По това, че твърде късно се сещаме, че Указ 56 не е добър. Аз трябва да ви кажа, че съм се сетил за това три дни, след като той се появи, след едно заседание на Държавния съвет, и съм изразил това мнение на заседание на Министерския съвет, където той се появи, идвайки от отсрещната сграда.

Така че проф. Ангелов, когото вие вече два пъти задочно атакувате, няма никакво отношение към редактирането на този указ. Друг е въпросът, че той заедно с група икономисти участвуваше тогава в известните телевизионни предавания "Въпроси и отговори по Указ 56". Но той не принадлежи, искам да ви кажа, към авторите на това произведение, ако мога така да се изразя.

Аз също смятам, че указът не е подходяща основа за реформата, особено при сегашните ни виждания за пазарната икономика. Казал съм го още в края на март в своя доклад пред Народното събрание като председател на предишното правителство. И още тогава, доколкото си спомням, казах, че на нас ни е необходим стопански кодекс или търговски кодекс, във всеки случай комплексен законов акт, който да регулира основните икономически отношения в тази страна.

От късната пролет на тази година и особено след изборите ние активно работим по този въпрос. И това е може би най-трудната законотворческа и законодателна задача, която предстои да решим освен Конституцията. Това е по същество стопанската конституция на нашата страна в условията на пазарна икономика. И искам да ви уверя, че срокът, който ние сме посочили за внася-

не на проекта на правителството в Народното събрание, който е съобразен с приетия от Великото Народно събрание законодателен график, приоритетен график, ще бъде, доколкото съм информиран за хода на работата, спасен.

Колко добър ще бъде този първоначален резултат, сега не мога да кажа. Но фактът, че подготовката на проекта се извършва под ръководството на проф. Витали Таджер, от един широк кръг от специалисти, ми дава надежда, че това ще бъде един солиден проект.

Вие засегнахте една много чувствителна за мен тема, без според мен така характерна за вас силна логична връзка между предаването "Панорама" и това, което казахте вие тук.

Задядовците казахте добри думи. Благодаря ви. Те ги заслужават. Аз имам теория, че в моята фамилия има низходяща линия. Не претендирам да съм в каквото и да е отношение на нивото на тези двама видни българи - и двамата членове на този парламент, единият от които загина за убежденията си, а другият умря в емиграция по една причина, която доктор Петър Дертлиев изложи по Българската телевизия. Той не беше удобен и не беше допуснат да се върне в България след 9 септември 1944 година.

Не бих позволил на който и да било да оскърби паметта на баща ми. Това беше един човек, който въпреки подлото време, в което е имал късмета да живее, беше запазил повече човешки качества, отколкото който и да било друг човек, когото познавам. Той беше родолюбец и работи за България. Работи честно. Тук също има хора, които го познаваха и биха могли да го потвърдят. В онази обстановка мисля, че той с право беше си заслужил прякора "бяла врана".

Нататък Вие минахте към брат ми, към сина ми, към сестра ми, към майка ми. Не зная дали да отговарям, или не.

ГЛАСОВЕ: Не. Не е необходимо.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Имам правило да не се бъркам в работите на моите роднини. Не оспорвам правото на една 85 - годишна жена да притежава двустайно жилище. Не мисля, че това е престъпление, нито правото на сестра ми да се занимава с това, което желае.

Синът ми не работи. Информацията ви не е точна. Той следва и не следва в Съединените щати. *(Оживление. Ръкопляскания от народните представители на БСП)*

Брат ми е отговорил сам за това, в което се обвинява. Надявам се, че този отговор е достатъчно убедителен.

Искам само да ви кажа, господин Корнажев, защото вие казахте, че ме уважавате. И аз ви уважавам, но след това, което казахте, ви уважавам по-малко.

Моля да ме извините. *(Ръкопляскания от народни представители на БСП)*

Господин Неделчев нахвърли цял обвинителен акт, който явно е една първична заготовка. Поздравявам неформалното следствие, което го е обслужвало *(смях сред народните представители на БСП)* за усилията. Трябва да ви кажа, господин Неделчев, че Тодор Живков положи немалки усилия да омаскари Андрей Луканов *(Оживление сред опозицията и викове: eeeee....)*. А вие знаете, че той разполагаше с по-големи възможности от това следствие, което обслужва вас. Не му се отдаде. Смятам, че и вие трудно ще сполучите. *(Ръкопляскания от народните представители на БСП)*

Да, моята сестра и моят зет работят в частна фирма във Виена. Не се занимавам с тази фирма, нито с нейните доходи, приходи и разходи. Ако чак толкова ви интересува, ако ви смущава този факт, бих помолил зет ми и сестра ми да ви дадат информация, за да не се злоупотребява с нея.

По повечето случаи е така - как и на каква основа и защо Стойчев и Мечкарска, които вие споменахте, които лично аз нямам честта да познавам, работят във Виена.

Кулинарната книга, която беше издадена с участието на моята съпруга на английски език, е издадена със средства на "Балкантурист" като рекламна книга. Тя работи в сферата на рекламата. Книгата се продава срещу валута. Доколкото тя ме е информирала, до този момент всички валутни средства, които са изразходвани за нейното отпечатване, са вече покрити от продажбата.

ПЕТЪР МАРКОВ: Не е ли получавала хонорари от Симеоново?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Не съм получавал лека кола от господин Боби Бец и нямам удоволствието да бъде негов приятел. Тук има други господа, които поддържат с него много тесни връзки. Аз не ги съветвам да го правят. *(Смях. Оживление)*

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Кого имате предвид? Моля да говорите поименно.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Това е моя малка тайна, господин Йорданов.

ПЕТЪР МАРКОВ: Любимата ви тема е да се доказва твърдението.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Кога ще ни бъде дадена такава информация?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Това няма да стане сега. Ще ви дам информацията, господин Йорданов, но няма да ви стане приятно. Искам да бъде документиран. Ще ви дам информацията. Обещавам ви. Повтарям, че няма да ви е много приятно.

Нямам никакво отношение към фирмите "КОМКО" и "ЕВРОТРАНС", които са регистрирани, доколкото ми е известно, тъй като тяхното присъствие в рекламата е достатъчно широко съгласно българския закон. Това е всичко, ко-

ето бих могъл да кажа за дейността на тези фирми.

Не са давани от моя страна указания на господин Тодор Атанасов, когото вие споменахте, да купува леки коли за господин Боби Бец. Не зная откъде имате тази информация.

Не съм получавал подаръци от японски фирми, за да отклонявам в тяхна полза едни или други сделки.

И поначало, когато работех в сферата на външната търговия и имах отношение към крупните сделки, сключвани от нашата страна за доставка на обекти, имах следния девиз: "Ние сме твърде малка и твърде бедна страна, за да купуваме скъпо." Моят принцип винаги е бил: пълна откритост в големите сделки и най-добра оферта. Тъй като документацията по всяка голяма сделка в тази страна се съхранява, смятам, че това би могло да се провери, макар че в случая решенията, особено през последните години, в крайна сметка са вземани от инвеститора, а не от Министерството на външната търговия или от Министерството на външноикономическите връзки.

Оказвал ли съм лично съдействие на индийската гражданка Мербаха да забогатее? Не познавам тази индийска гражданка и съответно не съм ѝ оказвал такова съдействие.

Съдействувал ли съм за превод на държавни средства в Лихтенщайн от Славил Тодоров и Божидар Стоичков? Не, господин Неделчев. Не съм оказвал подобно съдействие.

Вярно ли е, че по време на престоя на моя брат Александър Атанасов в Нигерия съм му предоставял на него или на Нигерия чрез него помощ в размер на 30 млн. долара? Общо по времето, когато съм се занимавал с външноикономическите връзки на страната и като заместник - председател на Министерския съвет, и след това като министър на външноикономическите връзки, на Нигерия са предоставени кредити, ако не ме лъже паметта, за около 100 млн. долара за доставка на учебни кабинети и други български доставки. Трябва да кажа, че Нигерия е една от малкото страни, които редовно изплащат във валута своите задължения. Ако вас ви интересува по-подробна справка, бих помогнал господин Папаризов, ако той е тук и слуша, да подготви такова справка и да ви я представи.

Смятам, че предоставянето на кредити на тази велика африканска държава с огромен икономически потенциал е правилна политика и тя би трябвало да продължи независимо от нашите собствени трудности.

Зная ли нещо за злоупотребите на госпожа Яна Маркова. Не, от вас чувам за тях.

Защо 80 на сто от помощта за африканските страни е разпределяна от моя

брат като посланик в Хараре? Също за първи път чувам тази сензационна новина, господин Неделчев. На посолството в Хараре или на някакъв друг наш държавен институт в Хараре не е възлагана въобще задачата да се оказва помощ на африканските страни чрез Зимбабве. Нашето сътрудничество със Зимбабве, в т.ч. кредитно сътрудничество, е изключително скромно, а може би и нулево. Просто сега нямам в главата си цифрите.

Какво е направила госпожа Магдалена Янкова в Комитета за култура, изнасяйки техника? Просто не бих могъл да ви кажа. Моля да ме информирате. Ако тя в нещо е сбъркала и смятате, че аз съм ѝ помогнал в това, с удоволствие ще си посиля главата с пепел.

Имам ли връзки с фирмата "Глобус" и турските трафиканти? Боже, упазил, господин Неделчев!

Получавал ли съм подаръци от господин Георги Вутев. Той действително беше майстор на подаръците. Не! Мой принцип беше да не приемам подаръци от господин Георги Вутев и въобще да не приемам подаръци от мои подчинени.

Откъде идват строителните материали за моята вила в Мала църква? Не от изсичането на пистите в Боровец, господин Неделчев, ако това е подтекстът на вашия въпрос? Аз съм поръчал тази сглобяема дървена вила в една операция. Не си спомням точно как се казваше - може би "Напредък", в Пазарджик. Тя е доставена комплектно на площадката за една сума, която тогава беше от порядъка на 5,5 - 5,7 хил. лв. Цялата документация е на разположение. Ако този въпрос действително така силно ви вълнува, аз съм готов да ви предоставя копие.

Купувал ли съм вилата на Емилиян Станев? Не, не съм купувал вилата на Емилиян Станев. Това не беше и вила на Емилиян Станев. Той е живял в тази вила. Тя беше собственост на УБО. Известно време, по старите порядки, ползувах тази вила като кандидат - член на Политбюро. Трябва да ви кажа, че заедно с Петър Младенов веднага след 10 ноември 1989 г. бяхме инициаторите да се прекрати тази практика и да се предадат всички вили, ползувани от ръководни партийни и държавни дейци за ползуване от обществото. Доколкото знаех, а оттогава не съм се интересувал какво става с тази вила, тя е предоставена на детска градина. Ако питате мен, най-добре би било там да се направи музей на Емилиян Станев - този велик български писател. *(Ръкопляскания от народните представители на БСП)*

Дали господин Минчо Панков е раздавал вилни места с бележки, подписани от мен? Аз не съм подписвал такива бележки. Не вярвам същата тази следствена служба да може да намери подобна бележка. Но ако все пак вие

смятате, че има, моля да ги представите.

Господин Неделчев, уважаеми госпожи и господа народни представители! Аз не бих отговарял на подобен списък от мними престъпления, ако той не беше пример за морал или по-скоро за липса на морал, който днес е един от факторите за тежкото заболяване на българската политика.

ПЕТЪР МАРКОВ: Липса на доверие, а не на морал.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Не, това е липса на морал. Защото такова натрупване на кал по такъв примитивен начин не говори за нищо друго освен за липса на елементарен политически, граждански и човешки морал. *(Ръкопляскания от народните представители на БСП)*

Сега преминавам към декларацията.

Извинете ме, че отнех време, но именно в интерес на доверието на Великото Народно събрание и на обществото към министър - председателя бях длъжен да взема отношение по тези въпроси.

РЕПЛИКА ОТ БЛОКА НА СДС: Нямахме никакви доказателства.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Вземам няколко основни момента от декларацията.

Първият, че изборът през юни беше опорочен от предизборни манипулации, при което правителството на Андрей Луканов се е поставило в услуга на една политическа партия, а за министър - председателя партийните интереси са стояли над интересите на страната и над бъдещето на демокрацията. Аз няма да се занимавам с характеристика на изборите в България. Тя е дадена от многобройни неутрални международни институции, делегации, наблюдатели. Пък и нашият президент напоследък неведнъж изтъква, че България в резултат на свободни избори има законно избран парламент, президент и правителство.

Категорично обаче ще оспоря тезата, че правителството се било поставило в услуга на една политическа партия, т.е. на Българската социалистическа партия. Напротив. Ще кажа и мога да го докажа, че правителството не е правило нищо, абсолютно нищо като средствата, като технически възможности, като материални ресурси, за да оказва помощ на Българската социалистическа партия в нейната кампания.

РЕПЛИКА ОТ БЛОКА НА СДС: Това не е ли вярно?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Моля да не бъде прекъсван.

Единственото, което е предоставено на Българската социалистическа партия, са финансовите средства, които са предоставени на всички регистрирани в изборните листи партии и кандидати в равен обем съгласно решенията на Националната кръгла маса...

ИВАН ГИЧЕВ: На нас, на БЗНС - "Никола Петков", такива средства не са

били предоставяни.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ:... и на Избирателния закон.

За разлика от тази партия аз искам да напомня и тук са мнозина от участниците в нашата най-нова история, че правителството направи всичко, което беше по силите и в рамките на възможностите на страната, за решаването на такива проблеми, като помещенията, издаването на нови вестници, увеличаване на техните тиражи, предоставяне на начални суми за стартиране на избирателната кампания и т.н., предоставяне от ограничените тогава ресурси на леки коли. Тук има хора, които биха могли да го потвърдят.

Аз категорично не приемам подобно обвинение към правителството.

Второ, твърди се, че в страната продължава да се задълбочава стопанският хаос.

Вярно е, че обстановката е не само тежка, но и в определена степен хаотична.

Но по-нататък се казва, че зелена улица получават корупцията и спекулата, т.е. зелена улица от правителството. Това е презумпцията.

Искам да привлека вниманието на уважаемите народни представители към това, че именно правителството внесе в Народното събрание два законопроекта: единият за борба със спекулата, който беше приет и по бърза процедура (аз съм благодарен за това), и вторият - за изключване на конфликтни интереси при заемане на държавна длъжност в държавна фирма и развитие на собствена стопанска дейност с подобен предмет. Надявам се, че и това предложение на правителството в скоро време ще бъде закон.

Трябва да кажа, че по приетия вече Закон за спекулата правителството осъществява решителни мерки. И аз повтарям: решителни мерки. Това едва ли би било възможно да се оспорва. Достатъчно е да се видят данните за броя на проверките, за размера на разкритите престъпления, нарушения, укрити стокови ресурси, за броя на хората, които са предадени или чиито дела са предадени в прокуратурата, и т.н.

Определено трябва да се каже, че известно стряскане в този корпус на българските спекуланти - многоброен, многохиляден - има, макар че аз и преди съм подчертавал пред вас: истинското решение не е в милиционерските, административните, съдебните мерки, макар и те да са нужни. Истинското решение е в ускоряването на стопанската реформа, тъй че не бих могъл да се съглася с твърдението.

А освен това, както каза и г-н Тодор Бояджиев, независимо от това, че още нямаме закон за конфликтни интереси - не е променен Указ N 56, - правителството и неговите органи разкриха вече няколко десетки случая на съвместява-

не на интереси. И както той ви информира, всички тези случая бяха предадени за по-нататъшно разследване в следствието и едновременно в главната прокуратура.

По-нататък се казва, че правителството осъществява задкулисна дейност - моля да се отбележи това: задкулисна дейност, създаваща условия за трансформиране на партийното и държавното имущество на частни фирми.

Аз много бих помолил подобни обвинения да не се отпират с такава лекота. Действително аз поне не знам за такива случаи и за подобна задкулисна дейност. Но ако такива случаи са известни на парламентарния Съюз на демократичните сили, действително моля да бъда информиран и ви уверявам, че мерки ще бъдат взети. Защото правителството е там не като милиционер, а като един от органите, длъжни да следят за спазването на закона. Когато то е известно или само констатира нарушения на закони, то трябва да действа. Тук съм съгласен много с г-н Ескенази, макар че не съм много съгласен с тезата му, че неговото действие или бездействие трябва да се доказва от самото него. Това малко ми прилича на тезата на юридическия гений на сталинизма Андрей Януариевич Вишински за ролята на признанието на обвиняемия в съдебния процес (*Ръкопляскания от БСП*) Като логика, като начин на мислене ме води някъде натам. Не знам дали съм прав, господин Ескенази.

Четвърто, говори се за безконтролен износ на стоки от първа необходимост. Очевидно преди всичко се имат предвид хранителни стоки.

Искам да ви информирам, уважаеми дами и господа народни представители, че през тази година, през първите десет месеца на тази година, ние сме изнесли селскостопански хранителни стоки за 173 млн. долара, а сме внесли стоки от същата категория за 253 млн. долара, или с 80 млн. долара повече. При един изключително остър валутен недоимък.

ПЕТЪР МАРКОВ (*от място*): Защо не можем да се изхраним?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Това е друга тема - защо не можем да се изхраним? Но аз тук не виждам гладувачи, господин Марков. (*Смях и ръкопляскания от БСП*)

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ (*от място*): Навън има, господин Луканов.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Искам също да кажа, че през тази година сме изнесли срещу долари за първите 10 месеца около 70 на сто от обема на миналата година и в крайна сметка прогнозираният износ ще бъде с 15 до 20 на сто по-малък от миналата година.

Същото горе-долу важи за нашия износ срещу рубли, който, както знаете, почти изцяло се реализира в Съветския съюз по линията на т.нар. противодоставки срещу нефт.

Аз лично се опасявам, че това изпълнение на нашия износ ще доведе в крайна сметка до насрещни действия, до санкции на нашите икономически партньори, свръх тези намаления на доставката на ресурси, с които вече се сблъскваме.

Във връзка с това искам да кажа, уважаеми дами и господа народни представители, че поначало създаването на антиекспортна психология в България е самоубийствена линия. Ако ние продължим да вървим по тази линия, ще стигнем до значително по-лошо положение от това, в което сега се намираме.

Пето, говори се за категоричното нежелание и неспособност да бъдат подведени под отговорност и съдени виновниците за националната катастрофа. Личи си, че не го е писал юрист. Той би знаел какви са отговорностите на едно правителство в демократична държава. Виж, ако ние бяхме едно тоталитарно правителство, действително това щеше да бъде наша задача.

Шесто, говори се за опит чрез лостовите на изпълнителната власт една група на партийната номенклатура и финансовата пантокрация да прикрие своите действия, като по този начин въвлича в престъпни действия или престъпна подкрепа хиляди честни членове на тази партия. Чудесен литературен пасаж! Говори се за това, че се търсят повече и реални икономически и политически дивиденди за партийната и финансовата олигархия и за условията, които министър - председателят е създал за едно бързо трансформиране на политическата власт на БСП във власт икономическа.

Аз вече казах за случаите, когато не дотам отговорни, но все пак отговорни стопански или държавни дейци заемат едновременно постове в държавния или стопанския апарат и осъществяват и частна стопанска дейност. Към този въпрос няма да се връщам.

Също бих искал да бъдат документирани тези изключително сериозни обвинения, защото ако те са верни, аз не просто трябва да подам оставка, а действително да помисля за нещо по-решително, което да направя със себе си.

Що се отнася до случаите с бивши членове на партийното и държавното ръководство, които създават частни фирми, то ако не са нарушени законите на страната, аз лично решително отказвам да се занимавам с подобни случаи.

СТОЯН ГАНЕВ (от място): Ха, така.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Защото живеем в правова държава.

СТОЯН ГАНЕВ (от място): Браво!

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Защото, ако има отклоняване на средства, злоупотреба със средства, кражба на средства - да. А тези случаи трябва да бъдат преди всичко доказани, а след това - преследвани. Но да се занимавам с това каква фирма и къде е създал Огнян Дойнов в чужбина, какво прави в момента Ве-

нелин Коцев...

СТОЯН ГАНЕВ *(от място)*: А милионите как се получават?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Извинете, господа, но това не е работа на правителството.

ЕЛЕНА КИРЧЕВА *(от място)*: А на кого?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Хайде, да се заемем с всички българи, които са емигрирали по същество в чужбина и се занимават с бизнес?

РЕПЛИКИ ОТ ОПОЗИЦИЯТА: Не с всички.

ПЕТЪР МАРКОВ *(от място)*: А не е ли Огнян Дойнов наш гражданин?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Повтарям, правителството нито има задължението, нито има право да извършва проверки на чужди фирми на чужда територия. *(Реплики от опозицията)*

Аз лично не одобрявам тези действия, но цялата игра с тази тема е една демагогска игра и нищо повече. *(Ръкопляскания от БСП)*

МИХАИЛ НЕДЕЛЧЕВ *(от място)*: Крадци, окрадохте България! *(Много шум и реплики в залата)*

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Говори се за пасивността... Моля за внимание, господа!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ *(звъни)*: Моля без реплики от мястото!

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Моля да успокоите нервите си, защото...

СТОЯН ГАНЕВ *(от място)*: Вие проявявате пинизъм.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ *(от място)*: Дайте им валидол. *(Смях)*

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: ... Защото отговарям на въпроси, които вие поставихте.

Говори се, че правителството е било пасивно и бездейно. Предлага се ново правителство на действието, стъпило върху реална законодателна основа и опиращо се върху парламента.

Това е правителство, за което и аз мечтая, господа, но не мога да разбера защо най-много ви смуги това, че правителството започна да действа? *(Ръкопляскания от страна на БСП)*.

Що се отнася до законите на демонополизация, закона за селскостопанските земи, закон за приватизацията, търговски закон и антиинфлационна икономическа програма, за които се говори в декларацията, то искам да ви информирам, че законът за демонополизация е внесен отдавна и за защита на конкуренцията, закона за селскостопанските земи - също (той беше един от законите, които бяха използвани като проекти в комисията, сега имаме обобщен проект), законът за приватизацията - също отдавна е в Народното събрание и

тук аз не приемам бележката, че има още много други внесени закони. Това са, господа, най-важните закони, без които реформата не може истински да започне.

Без да упреквам Народното събрание, тъй като и аз съм негов член и нося, заедно с всички вас отговорност за ефективността на неговата дейност искам да кажа, че ние прекалено много се бавим с тези закони.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ (от място): Защо вдигнахте цените, като ги няма още тези закони, г-н Луканов?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Що се отнася до търговския закон, аз вече го коментирах. Антиинфлационната икономическа програма е пред вас доста отдавна.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ: От когото е представена? От правителството?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Девето, твърди се, че правителство, доминирано от Съюза на демократичните сили, ще получи широка международна подкрепа, докато еднопартийното социалистическо правителство е правителство на международната изолация, което поставя страната в международен политически вакуум.

ГЛАСОВЕ ОТ СТРАНАТА НА СДС: Да! Така е.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Аз искам пак да кажа и пак ще го повторя след малко, че аз не съм привърженик на еднопартийната форма. Това е широко известно, не се нуждае от доказателства. Заблуда е обаче да се смята, че степенята на международната подкрепа зависи от цвета на правителството и това всеки, който си сложи ръка на сърцето, би признал.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ (от място): Стига да не е комунистическо, ако е комунистическо, те не искат да ни помогнат.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Господин Димитров, това е вече патология! (*Смях и оживление в залата*) Та искам да кажа, господа, всички контакти, които имах и аз, а има и президентът в последните седмици и месеци, потвърждават само едно: на държава, в която няма стабилност, която не осъществява истинска стопанска реформа и не я осъществява решително, няма да помогне никой независимо от това с какъв цвят е нейното правителство. Това беше казано от хора, чието мнение всеки грамотен човек би трябвало да уважава.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ (от място): Те са дипломати и не искат да ни кажат истината.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Не, това са хора, които са достатъчно солидни, г-н Димитров, за да говорят това, което мислят. Хайде, да не задълбочаваме този спор, страх ме е да не кажа нещо обидно, не ми прилича.

Десето, и тук съм съгласен с декларацията на Съюза на демократичните сили. Говори се за това, че на страната е нужно не еднопартийно правителство.

во, а ново правителство - на доверието и националното съгласие. Няма нужда да доказвам, смятам, че аз лично съм полагал последователни и неуморни, бих казал, усилия, за да стигнем до правителство на националното съгласие и ако не сме стигнали до такова правителство, то определено вината за това не трябва да се търси у министър - председателя. Искам още да ви кажа, господа, че правителство на националното съгласие с насилие, натиск, шантаж и политически блъф не може да бъде постигнато. (*Бурни ръкопляскания от страна на БСП*)

Правителство на националното съгласие ще имаме тогава, когато се върнем към духа на "кръглата маса", към духа на диалога, към духа на договарянето, към духа на честния компромис.

СТОЯН ГАНЕВ (*от място*): Но без Вас!

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Не е важно кой ще влезе в това правителство и дали не е решаващо дали ще влезе аз или не. Въпросът е, че то не може да бъде друго правителство освен правителство, представляващо на равноправна основа всички основни политически сили в тази страна. (*Ръкопляскания*)

Накрая какво бих искал да ви кажа, уважаеми дами и господа, и преди всичко какво бих искал да кажа на авторите на тази декларация: аз смятам, че вие все пак ме пощадихте. Можехте да припишете много повече грехове на правителството. Например сушата, пътните произшествия, абортите, разводите, проблемите на българския футбол... (*Шум и оживление в залата*)

СТОЯН ГАНЕВ (*от място*): Не се излагайте, господин Луканов, пощадете се!

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: ... Маститите при кравите и много много други неща, при които правителството бездействува и аз искрено признавам своя грех.

Искам да изразя вече сериозно, а не на шега, готовност да разгледам с вас, независимо в какво качество, сериозно и задълбочено всеки конкретен факт. Повтарям, факт. В противен случай ще бъда принуден да смятам, че мнозинството, ако не всички твърдения в тази декларация, са голословни литературни упражнения. (*Ръкопляскания*)

СТОЯН ГАНЕВ (*от място*): Следствието ще покаже, господин министър - председателю!

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: И накрая, преди гласуването...

СТОЯН ГАНЕВ (*от място*): Следствието ще покаже!

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Господин Ганев, говорейки за следствие, Вие потвърждавате това, което Ви казах вчера, че Вие не само заслужено сте получавали хонорари за лекциите си в Школата на МВР, но сте придобили и съответния манталитет. (*Ръкопляскания от страна на БСП*)

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ (от място): Важното е, че не е крал!

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: И накрая след като вчера част от вас отказаха да участвуват в едно гласуване, което разглеждах и като вот на доверие към правителството, моля всички да направите това днес по най-формалния, отговарящ на класическата парламентарна практика начин. Благодаря за вниманието. *(Бурни ръкопляскания от страна на БСП)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Давам думата на заместник - председателя Гиньо Ганев. *(Към трибуната се отправят много народни представители, които искат да вземат думата)* Давам думата на г-н Гиньо Ганев, за да обясни... Моля ви, заемете местата си, трябва да се види процедурата, почакайте! Моля, заемете си местата. Вдигам заседанието, ако не си заемете местата. Нарушавате реда. Дадох думата на Гиньо Ганев, за да уточни процедурата оттук нататък. Почакайте да се изкаже. Има думата Гиньо Ганев, за да обясни нещата по процедурата. Или ще бъдем парламент, или закривам заседанието! Моля, седнете си! За първи път сме поставени пред вот на недоверие. Нека да чуем каква е процедурата. Господин Берон, моля Ви се. *(Петър Берон застава на трибуната)* Господин Берон, моля Ви се, чуйте и тогава ще решаваме. *(Звъни)* Има думата заместник - председателят, Гиньо Ганев, за да уточни процедурата оттук нататък.

ЗАМЕСТИНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля за тишина, защото това, което в момента трябва да решим, е нито елементарно, нито без последици.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, седнете по местата си. Говори Гиньо Ганев.

ЗАМЕСТИНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО ГАНЕВ: Първо, в Конституцията начинът, по който се гласува доверие или недоверие на министър, на министър - председател и на цялото правителство, не се третира. В правилника, който е проект и ви е раздаден, има една норма на проекта, повтарям, тя е на чл. 121, която ще ви прочета и да се запомни добре! Решението за недоверие се счита за прието, ако за него са гласували повече от половината от общия брой на народните представители. Когато проектът е готвен от експерти, комисии и т.н., се прави една аналогия, както принципно при подобни случаи, с това, което е предвидено в Конституцията вече за Председателя и заместник - председателя на Републиката. Изборът става при по-леки условия, гласуването на недоверие и освобождаването - при по-тежки от тази гледна точка. Това е принцип. Така съгласно в чл. 91 на Конституцията Председателят на Републиката се избира с мнозинство 2/3 от присъстващите, но по чл. 97 неговите пълномощия могат да бъдат прекратени с решение, което се приема с мнозинство

повече от 2/3 от народните представители, от общия състав. И това е аналогията. Министър, министър - председател, правителство се избира с половината плюс един от присъстващите, но освобождаването, което се третира в правилника за първи път, следва тази логика на Конституцията, а и от една установена конституционна практика. Казвам това, господа, за да бъдем наясно сега, когато ще гласуваме. Ние сме пред тази норма на чл. 121 от проектоправилника и за да бъдем точни, за да бъдем при една законова база на решението, което ще вземем, би трябвало да гласуваме сега това правило. Тази глава просто още не е гласувана. Това е едно.

Второ, струва ми се, че вчера се взе решение гласуването да бъде тайно. Така ли? Или трябва да се гласува това? Не си спомням.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Взе се.

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО ГАНЕВ: Добре. Тогава, когато гласуваме първата норма, аз ще ви предложа една бюлетина като проект, за да е по-ясно за какво ще се гласува, след като прочета проекта за решение, спрямо което ще се изразят гласовете на народните представители.

И така, господин председател, трябва да гласуваме следното предложение: решението за недоверие се счита за прието, ако за него са гласували повече от половината от общия брой на народните представители.

Който е съгласен с това предложение, моля да гласува.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Журналистите да излязат.

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО ГАНЕВ: Външните хора веднага да напуснат залата.

Против? Въздържали се? - Тази норма се приема.

По начина, по който ще се гласува. Гласуването е тайно. Гласувано ли е това вчера?

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Не е гласувано такова решение.

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Ганев, Вие не направихте ли предложение за таен вот вчера? Да чуем спомена на г-н Янков.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: Едно чисто процедурно разяснение. Предложение беше направено, възражение не беше направено, но гласуване формално няма в протоколите. Следователно трябва формално да се гласува.

Благодаря ви.

ИВАН КОСТОВ: Уважаемо председателство, господа и дами народни представители! Аз ще направя процедурно предложение, което може би ще направи излишно гласуването. Тук многократно министър - председателят заяви, че при определени условия на гласуване на държавния бюджет той сам ще си подаде оставката. *(Оживление в залата)* Или да каже просто, че не държи

на думата си. Да каже, че не държи на думата си. Едно от двете. Той обеща, че ако не получи вот ... 186 гласа не са вот. Аз приемам и едното, и другото. Както каже той. Но той трябва да направи изявление. Да поеме някаква отговорност тук. Иначе как?

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО ГАНЕВ: Това разсъждение на г-н Костов с цялата му логика просто не е процедурно.

И така народните представители, които са съгласни с предложението гласуването на проекта за решение за недоверие към министър - председателя да се осъществи тайно, да гласуват.

Има ли против? - Шест. Въздържали се? - Двама.

Предложението се приема.

Щом ще бъде тайно, Бюрото предлага една бюлетина, в която ще има три реда. Първият ред "за" недоверието, понеже това е искането, вторият - "против" недоверието за министър - председателя, и третият - "въздържал се". Срещу всичко това ще се отбелязва с кръстче, който е "за", "против" решението и който се е въздържа. Какъв е проектът за решение?

Преди да повтора, за да се знае какво се подлага на гласуване. (*Звъни*): Проекторешението, което се подлага на гласуване, гласи: Великото Народно събрание решава - изразява недоверие на министър - председателя Андрей Луканов. Така че, който е за недоверието, подкрепя решението, който е против недоверието, е против това решение и който се въздържа, очевидно... Не бързайте, така е. Още веднъж и ще вземете думата. (*Звъни*) Нека да бъде тихо. Виждам тук един от народните представители, жестът на който сякаш показва, че не се разбира добре, трябва да повтора. Това е гласуване на недоверие, а не гласуване на доверие. Гласуването на доверие е самостоятелен текст. Съвършено друга работа е това и друга процедура, която е описана също. Това е така.

Така че срещу бюлетината на съответния ред със знака "х" се задрасква или се отбелязва отразената воля. (*Оживление и реплики в залата*) Не бързайте с тази процедура. Чуйте другото. И още едно уточняване. (*Звъни*) Изборът ще се произведе по установения вече за такъв избор начин от комисия, избрана от Великото Народно събрание, която има следния състав: Веселин Павлов, Иван Колев, Кирил Желев, Пламен Вълканов, Георги Аврамов, Стефан Гайтанджиев, Снежана Ботушарова, Крум Неврокопски, Борис Спиров, Атанас Узуннов, Рангел Огнянов. Сега, господин председател, искат да повдигнат процедурен въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Крум Неврокопски.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ: Уважаеми народни представители, от името на

парламентарния съюз на Съюза на демократичните сили възразявам срещу така представената бюлетина ли е, лист ли е, но е много голямо. По следното съображение. (*Шум в залата*) Вие никого не представлявате там, седнете си! (*Сочи към Георги Аврамов и други депутати*) Вие не представлявате никого. Ние вчера Ви оттеглихме от състава на комисията, а вие сам бяхте там в нарушение на парламентарната етика на СДС! Седнете там. (*Шум, ръкопляскания*)

Господин председател, Вие злоупотребявате с нашето търпение и с обясненията, които ни давате във връзка с един въпрос, който е съвсем обикновен. Никой не е предлагал, от нито една от страните да се гласува доверие на правителството, а е поставен въпросът да се гласува недоверие. И затова, за да не бъркаме, с едно "да" се гласува недоверие и с едно "не" се гласува доверие. Да и не! Това е положението. Нищо друго не е необходимо. Другото е объркване. "Да" на недоверието и "не" на доверието! Какво искате повече. Логика ли, обосновка ли, какво е необходимо. Какъв е този цял лист, който не е необходим на никого, за да си обясняваме какво трябва да прочетем. Това е толкова ясно.

Моля ви се, абсолютно недопустимо!

СОНИЯ МЛАДЕНОВА: Уважаеми господин председател, това, което Вие предлагате днес, е съответно на международната практика както в парламентите, така и в световните международни организации, в които и нашата страна членува.

Освен това на мен ми се струва, че трябва да се даде едно друго пояснение за яснота, тъй като като юристи, ако не изчистим тази яснота, можем да стигнем до известен по-голям брой недействителни бюлетини. Питането ми е: къде, г-н Ганев, ние ще сложим кръстчето или хикчето - върху текста или встрани от него? Благодаря Ви.

ЗАМЕСТИНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО ГАНЕВ: Встрани от текста, в квадрат, който е на същия ред. Там ще трябва да се посочи вотът. На бюлетината това ще бъде ясно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Михаил Неделчев поиска думата.

МИХАИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Имам един въпрос към Вас, уважаеми господин председател. Кога с моя колега от Съюза на демократичните сили Александър Йорданов ще се възползуваме от естественото си право да отговорим на квалификацииите и характеристиките...

РЕПЛИКИ ОТ ЗАЛАТА: След гласуването.

МИХАИЛ НЕДЕЛЧЕВ: След гласуването ли?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Вижте какво. Ние с Бюрото тук се справихме с правилника. Последен има думата министър - председателят. Ако се даде думата за реплики, после пак ще има отговор и т.н. Става безко-

нечно.

МИХАИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Аз зададох една серия от въпроси, на които не ми беше отговорено само по същество, а бяха направени квалификации, които лично ме засягат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата за процедурен въпрос Елена Поптодорова.

ЕЛЕНА ПОПТОДОРОВА: Аз моля за малко тишина! Щях да поставя един процедурен въпрос, но за съжаление съм принудена от начина, по който върви и сегашното водене на заседанието, да се присъединя към мнението, изказано от г-жа Косен, и подкрепена от г-жа Кирчева. Господин председател, мотивът не е мъжемразство! Така че много моля, имайте предвид това в бъдеще.

Основната причина, поради която взех думата, е следната. Тъй като навлизаме наистина в напрегнат момент на гласуване, което ще има и резултати, аз много бих помолила и се надявам г-н Берон да ме чуе, защото към него обръщам тези си думи... Много бих помолила г-н Берон да ме чуе...

ПЕТЪР БЕРОН *(от място)*: Не само ще Ви чуя, но и с удоволствие ще Ви видя в този прекрасен син тоалет.

ЕЛЕНА ПОПТОДОРОВА: Молбата ми е, тя е сериозна и е свързана, надявам се, с едно по-нормално отчитане на избора: нека да чуем оттук: парламентарната група на Съюза на демократичните сили ще признае ли избора такъв, какъвто е той? Ние не знаем какъв ще е, но нека да избегнем след това сблъсъци тук около трибуната. Много моля!

ПЕТЪР МАРКОВ *(от място)*: Същото важи и за вас.

ЕЛЕНА ПОПТОДОРОВА: Ние не правим такива скандали.

ПЕТЪР БЕРОН: Разбира се, че ще го признаем. Поначало цялата тази церемония е много странна. Господин Луканов каза, че се нуждае от широка поддръжка. Вчера не можа да се получи такава поддръжка. Сега ние, разбира се, ще признаем избора, но трябва да знаем какво се разбира под широка поддръжка. Ние не го знаем това. *(Шум в залата)* Моля ви се, борави се с неопределени понятия. Трябва да знаем 201 души ли са широка поддръжка, 210 ли, 220 ли, колко са наистина. *(Шум в залата. Почти всички депутати са станали прави)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ *(звъни)*: Прекратяваме с репликите. Пристъпваме към гласуване. *(Звъни)*

(След почивката)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ *(звъни)*: Моля народните представители да заемат местата си. Заседанието продължава. От името на Коми-

сията по избора давам думата на г-н Веселин Павлов. Изтича времето на фотографите, моля ги да дадат възможност народните представители поне да виждат трибуната. *(Фотографите не напускат пленарната зала, но снимат клекнали)* Благодаря за снишението! *(Смях и оживление в залата)*

ВЕСЕЛИН ПАВЛОВ *(чете)*: "Протокол. Днес, 23 ноември 1990 г. се проведе гласуване на проект за решение за гласуване за недоверие към правителството. Гласуването се проведе тайно от комисия в състав: Веселин Павлов, Иван Колев, Кирил Желев, Пламен Вълканов, Георги Аврамов, Стефан Гайтанджиев, Снежана Ботушарова, Борис Спиров, Атанас Узунов, Рангел Огнянов.

Комисията беше избрана на заседанието на Великото Народно събрание на 17 юли 1990 година.

От 400 депутати в парламента са участвували в избора 366. От тях за недоверие на министър - председателя са гласували 159 народни представители. Против недоверието на министър - председателя са гласували 201 народни представители. *(Бурни ръкопляскания от страна на БСП и центъра и виковете: "браво!")*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ *(звъни)*: Продължавайте господин Павлов.

ВЕСЕЛИН ПАВЛОВ: Въздържали са се 6 народни представители... *(Бурни ръкопляскания не стихват)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Чете се акт. *(Звъни)*

ВЕСЕЛИН ПАВЛОВ: Въздържали са се 6 народни представители. Комисията по провеждане на гласуването смята, че същото е законно проведено.

Проектът за решение за недоверие към министър - председателя на република България Андрей Луканов не се приема.

Комисия. Подпис.

(Бурни ръкопляскания от страна на БСП и част от центъра)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Чухме резултата от избора. При нас са постъпили искания да изразят отношението си във връзка с начина на гласуване г-н Стоян Ганев, Янаки Стоилов, Георги Липовански. Това трябва да се направи. Думата е на г-н Стоян Ганев.

СТОЯН ГАНЕВ: Госпожи и господа народни представители! Аз няма да обяснявам вота си, както беше казано, но ми позволете, надявам се, в спокойна обстановка да отбележа няколко неща, които според мен имат съществено значение за по-нататъшната работа.

Първият въпрос е насочен към г-н Луканов. Аз исках да задам този въпрос преди пристъпването към гласуване на вот на недоверие, но няха възможност. Господин Тодоров не ми даде тази възможност. Ще я използвам сега.

Връщам се към снощното гласуване на проектобюджета. Въпросът ми към г-н Луканов беше и продължава да бъде: имайки предвид неговото изказване в миналия четвъртък, а именно това, че той ще се оттегли от изпълнение на функциите си на министър - председател... (*шум и оживление в залата*), ако проектобюджетът не получи необходимата подкрепа, въпросът ми е, смята ли г-н Луканов, че получените 186 гласа за проектобюджета са неговата необходима подкрепа.

ГЛАСОВЕ НА ДЕПУТАТИТЕ ОТ БСП: 201 гласа.

СТОЯН ГАНЕВ: 186 гласа от 400 депутати. Аз продължавам въпроса си към г-н Луканов: смята ли господин Луканов, че полученото доверие от 201 депутати е необходимата предпоставка или необходимото условие, за което той говореше, за осъществяване на функциите на неговото правителство? Смята ли че той в парламента се ползува с необходимото доверие, за да може да се нагърби с осъществяването на идеите, които са идеи на правителството?

Същевременно аз мисля, че ситуацията действително е много сложна. Сложна е с това, че парламентът не е заключен в инкубатор, че ние съществуваме в една обществена среда и въздействията на тази обществена среда не могат да не оказват отражение върху самия парламент.

Аз бих искал да попитам г-н Луканов: как той си представя едно изказване на министър - председател в една нормална демократична страна от рода на това, че той "никога няма да подаде оставка под натиска на улицата"? Коя е улицата, г-н Луканов? (*Шум и оживление в залата*) Така нареченият извънпарламентарен натиск, както в последно време се говори, това ли е улицата?

ГЛАСОВЕ НА ДЕПУТАТИТЕ ОТ БСП: Да!

СТОЯН ГАНЕВ: Извънпарламентарният натиск, ако има такъв, не означава ли, че има някакви основания, някакви причини в това общество? Не означава ли, че има обективни фактори, които наистина създават обстановка, в която правителството не може да работи, няма необходимото обществено доверие? (*Викове на народните представители от БСП*)

Аз прекъсвам с тези въпроси, защото те са доста и г-н Луканов наистина е длъжен да даде отговор тук, в парламента. След неговия отговор от името на Парламентарния съюз на демократичните сили моля ръководството на Великото Народно събрание, председателстващият, да прекъсне заседанието, за да можем да се събере парламентарният съюз на демократичните сили, и да вземем решение за по-нататъшните си действия във Великото Народно събрание. (*Ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Янаки Стоилов.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги народни представители! Изказвам се в този драматичен момент, защото животът не свършва с това гласуване, нито пък проблемите на правителството и на парламента се решават с приключването на тази формална процедура.

Позволете ми да се спра на някои от основните моменти в дейността на правителството и да свърша с моите лични виждания за неговото бъдеще, които в значителна степен са виждания и на много от хората от средите на нашата парламентарна група, които се обявяват и се стремят към парламентарно съгласие. Това, бих казал, в случая е и позицията на повечето хора от парламентарната група на Социалистическата партия.

До изборите ние няхахме необходимата законодателна уредба за извършване на решителни промени. Това не означава, че правителството не можеше да предприеме някои от началните стъпки. Но що се отнася до драстичната днешна реформа, тя в началния период все още не беше така наложителна и неизбежна в предлаганата сега форма.

Но в периода след изборите ситуацията остана сходна, макар и по други причини.

Дълго продължилата президентска криза отложи сформираването на правителството.

По-нататък прекомерната надежда за сформирание на коалиционно правителство също не ни доведе до необходимите за страната действия. Първите решителни и наистина в смисъл на обективната потребност, донякъде закъснели стъпки на правителството се направиха в последните дни.

Това е най-кратка ситуацията на отговорностите, които могат да бъдат разпределяни поравно между парламента и между правителството. Но тук стоят и много по-дълбоки политически въпроси. Ние трудно можем да разберем дейността на правителството извън контекста на общата политическа ситуация.

Аз не искам да отричам привилегиите, които съществуваха в миналото. Даже искам по-остро да засегна въпроса, че много от бившите управници, дори и да не са присвоявали директно, дори и да не са извършвали кражби, трудно може да се отрече за някои от тях, че чрез използване на служебното си положение те успяха да получат един старт в икономическата реформа, който в някои случаи е може би незаконен, но при всички случаи той не е справедлив и морален. И това е оценката на цялото наше общество. *(Ръкопляскания)*

Що се отнася до тяхната съдба, ако става дума за по-решителни действия от правителството, те трябваше да бъдат в посока наистина да се създаде една обществена атмосфера и нагласа в компетентните органи, за да решат тези въпроси. Те пряко не са въпроси на правителството, но много зависи и от по-

литическата атмосфера, и от истинската нагласа, за да може да се получи тяхната окончателна развръзка.

Но заедно с това аз не бих искал нашият парламент да приключи сегашната революция само с едно механично преразпределяне на имуществото между част от старите и новите политици. Защото всяка една революция, а тази революция ние искаме да бъде преди всичко социална и оттам нататък политическа, не може да не доведе до промяна на собствеността. Но това трябва да бъде промяна, която отговаря на потребностите на повечето от хората, а не за борба на трансформация на старата власт в имущество или стремеж на нови политици да заемат старите позиции.

Нека всички да го мислим това нещо, защото настроения и мотиви има и в двете посоки. Защото след пет години ще има друг парламент и той може би критично ще оценява дейността на много от нас. Заради това и нашите оценки трябва наистина да бъдат по-скоро аналитични, а не еднозначно емоционални. *(Частични ръкопляскания от народни представители на БСП)*

Преди всичко ние трябва да се съсредоточим върху законодателната дейност на парламента. Липсата на достатъчно парламентарно и национално съгласие не само блокира дейността на правителството. Но има и нещо не по-малко обезпокоително, поне за мен.

Парламентът досега не показва достатъчна ефективност и недостатъчен потенциал в решаването на законодателните проблеми. Нима не е тъжно, че до момента ние сме приели един собствен закон, ако не се лъжа, и той е с ограничителен характер за борба срещу спекулата, и един закон за агенцията за разпределение на помощи, но ние се движим повече в орбитата на досегашното законодателство.

Тревожи ме именно обстоятелството, че когато се обсъждат сериозните закони, парламентът не показва поне тези възможности, които той потенциално носи, за да реши всички тези проблеми. И в това отношение съществуват немалко примери.

Какво означава предлагането на един няколкодневен мораториум за изнасянето на хранителни продукти, за жалост, гласуван от Великото Народно събрание? Дори и да допуснем, че 10 на сто от сделките не са напълно правомерни, може ли да парализираме целия живот на страната, след като никой не оспорва необходимостта от приетото тези дни решение. Следователно не в новите ограничения ние ще намерим изхода за страната. Не в тази, бих я нарекъл примитивна законодателна логика, се крепи надеждата на страната в този момент.

И тук стигаме и до много по-дълбоки въпроси - до въпроса, че наред с греш-

ната в много отношения политика на предишната българска партия по националния въпрос, забелязвам тревожни симптоми отново на поставяне на карта на националния въпрос в някои случаи. При задължителната необходимост на истина да гарантираме правата на всички етнически общности, което парламентът доказва, ние не трябва да забравяме, че този въпрос не може да бъде разменна карта на текущи политически интереси. И може би част от събитията, които се разиграват в част от територията на страната, са достатъчно показателни за сериозността на проблемите.

Очаквам, че една конструктивна позиция ще заеме и Българският земеделски народен съюз със своята древна история и да не повтори позицията, в която той се беше поставил при предишния режим да подкрепя безрезервно една върхушка, а сега да се превърне също в автоматичен поддръжник на една друга групировка. *(Ръкопляскания от народните представители на БСП)*

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: Протестирам срещу тази груба инсинуация.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Когато говорим за политическата ситуация, аз не омаловажавам проблемите, които съществуват в Социалистическата партия. Но тъй като по тези въпроси ние достатъчно говорихме и мисля, че не сме се притеснявали да изразяваме критиките си към сегашното състояние в много случаи, струва ми се, че не е неуместно да поставяме своите виждания независимо дали сме напълно съгласни или не с тях.

Ние също не бихме желали да поставяме решаването на проблемите в геополитически план в зависимост само от една или друга сила. Шансът на България е в това, даже ако щете го приемете грубо в нейната тежка ситуация, тя по-малко да бъде зависима от много страни, за да бъде, доколкото е възможно, независима. Това се е случвало твърде рядко в нейната 100-годишна история. *(Ръкопляскания от народни представители на БСП)*

Нашето общество е разделено за жалост не само политически, не само етнически. То е разделено и на поколения в някаква степен. Наистина не е нормално, че мнозинството от младите хора са ориентирани в една посока, а мнозинството от старите - в друга. Аз не оспорвам изявите на тези хора пред сградата. Това е наистина в много случаи градивна енергия, една енергия, която обаче трябва да има своите необходими форми. *(Оживление и гласове от народни представители на СДС в знак на несъгласие с казаното)*

Тук възникват няколко въпроса. Докато исканията, които се поставят в отделни случаи, аз определям като частично уместни, трудно ми е да преценя, че те могат да поставят еднозначно своята воля върху всички други, които в една или друга степен я споделят или не споделят. Те не бива да забравят, че със своето поведение решават съдбата на тези, които имат същите права и искат

да ги упражнят през следващата година. Ако целият този процес продължава, правата на следващите ще бъдат решени еднозначно от волята на тези, които сега дори уместно изразяват своя протест.

Ние тук с основание се тревожехме, че в сградата на парламента са влезли подразделения на силите за сигурност, но заедно с това трябва да се тревожим, че около сградата на парламента се провеждат и несанкционирани прояви, които сами по себе си, пак подчертавам, аз приемам особено в една такава революционна ситуация. Когато търсим отклонението от нормалния път в едната посока, нека го търсим и в другата. *(Оживление и гласове в блока на народните представители на СДС в знак на несъгласие)*

Тук стои и въпросът за евентуалната предстояща политическа стачка. След като ние сме в една революция, колкото и да ни се иска изцяло да вметим проблема в законодателството, той може да бъде решен само на законодателна основа. Но провеждането на една такава масова политическа стачка би означавало приближаване към формулата на "нежна революция" може би в нейния не толкова добър български вариант.

И оттук мисля, че също ние можем да искаме и от Председателя на Републиката да вземе своя позиция по този въпрос. *(Ръкопляскания от народни представители на БСП)* Защото това е един възлов политически въпрос за страната. Той може да избере своята позиция, но българският народ, мисля, че иска да чуе тази позиция.

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Защо говориш от името на народа?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (Звъни): Господин Стоилов, заявление може да се направи, но то не бива да бъде толкова обстойно и разпосочно.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Вече съм към края.

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: Той чете лекция. Не се излагайте!

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Повечето от хората в тази зала не желаят дискриминация на една или друга политическа сила. Но когато идвам към сградата от Народното събрание и виждам върху една от централните сгради със син цвят от едната страна написано "БСП извън закона", а от другата - "Свобода за ..." - не искам дори да цитирам това име, защото то може би изкуствено трябваше да бъде превърнато в герой, но тъй или иначе един човек, който е подложен на определени мерки заради криминални прояви, аз виждам неприятни симптоми. Пак подчертавам, не смятам, че това е позицията на повечето хора тук. Но това са симптоми, които съществуват в страната. Ако не искаме отчасти, макар даже да повтаряме нашата история от преди 40 години. *(Оживление и гласове на неодобрение сред блока на народните представители на СДС)*, не трябва

ва да ги подценяваме и да си затваряме очите.

ПЕТЪР БЕРОН: Хайде завършвай.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: В момента ние гласувахме отхвърляне на вот на недоверие към правителството. Оттук следва, че правителството има право да осъществява програмата си. Но възниква по-сложният въпрос - дали е в състояние не само по себе си, а с оглед на съществуващата ситуация то да направи това?

За мен продължава да стои въпросът какво правителство ни е необходимо и как да се достигне до него?

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Ето го правителството. Разбери се. *(Репликата се прави от място)*

ПЕТЪР МАРКОВ *(от място)*: Какво е това? Нека да напише и публикува тази лекция в "Дума".

ЯНАКИ СТОИЛОВ: При всички случаи решението би трябвало да настъпи...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ *(звъни)*: Тихо.

ЯНАКИ СТОИЛОВ:... Не под напора на политически... *(Оживление, гласове в знак на несъгласие след блока на СДС)*

Аз ви предлагам да мислим за правителството на националното съгласие с балансирано и достойно участие на политическите сили и равностойно разпределяне на основните министерства между водещите политически сили. Тук в известна степен може да бъде приложен моделът на временните изпълнителни комитети.

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: Това е идея на БЗНС.

ПЕТЪР БЕРОН: Най-добре е, Янаки, да си седнеш на мястото.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Струва ми се, че това е единственият достатъчно сигурен начин да съхраним и парламента. Но това преди всичко трябва да стане в условия, когато сегашното правителство изпълнява своите задължения, след като се обсъждат политическите ангажменти на политическите сили, след като се изработи формулата на такова правителство и едва тогава се достигне до обсъждане на личностите, които са необходими на България. Те могат да бъдат търсени и в тази сграда, и извън нея.

ПЕТЪР БЕРОН: Хайде сядай си. Получаваш шестима.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз ви предлагам едно мнение, от което мисля, че има нужда и нашият парламент. Позволете ми скромното мнение - има нужда и нашата страна. *(Ръкопляскания от народните представители на БСП)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата народният представител господин Виктор Вълков.

ВИКТОР ВЪЛКОВ: Уважаеми господин председателю, уважаеми колеги народни представители! Верни на нашето широко манифестирано и ми се струва, добре посрещано чувство за толерантност, ние сме винаги склонни да получаваме съвети, ние от БЗНС и нашата парламентарна група. Имаме един единствен критерий по възможност да ни ги дават по-умни и по-опитни хора от нас. *(Ръкопляскания от блока на СДС и БЦДП)*

Надявам се, че сами разбирате, че когато слушаме препоръки къде и как да застанем и по какъв начин и към кой ъгъл да гледаме в парламентарната зала, ние сме особено чувствителни. И в тази връзка много ми се ще, ползвайки една статия, която днес прочетох, тук някой го нарече любимото четиво на голяма част от българския народ, става въпрос за в. "Дума" естествено, една статия, озаглавена "А сега СДС накъде?" Авторът, доцент Захари Захариев, пише: "Полуобърнал гръб на доскорощния си партньор и забравил своята съпричастност и т.н.", става въпрос на БЗНС и за нашата известна обвързаност с Българската комунистическа партия. И понеже твърде често сме обвинявани в изневяра, бих искал просто да направя опит да приведа тази връзка в съответствие към днешна дата. Имаше действително, ние го наричахме взаимодействие, съвместна работа между Българската комунистическа партия и БЗНС. Българска комунистическа партия вече няма. Така ми се струва? *(Гласове от блока на СДС: "Има")*

Приемникът - Българската социалистическа партия, според мен съвсем логично пренася най-положителното в традициите и историята на Българската комунистическа партия. *(Ръкопляскания от блока на СДС и БСДП)*

Това е една партия на политическо обновление, говоря за Българската социалистическа партия, която полага очевидни усилия за промяна в своята политическа линия, за това да стане партия, която търси своя нов образ. И аз мисля, че ние всички приветствуваме това.

Българският земеделски народен съюз от времето на тази обвързаност също не е същият. Мисля, че дадохме достатъчно доказателства за това. И тук бих искал, слагайки днешната дата, просто да дам тълкуването, че просто ги няма предишните партньори и за това да не търсим къде е предишната връзка. И двете сили са нови и обновени.

Благодаря. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата поиска г-н Георги Липовански. Нека преди той да извади словото си от джоба, благодаря му, да си дадем сметка за какво става дума сега. По един въпрос, който е завършил с гласуване, да откриваме една дискусия по него това значи да чакаме ново гласуване. *(Шум в залата)* Така че кратките обяснения във връзка с приклучилата

дискусия и гласуването трябва да бъдат кратки и трябва да бъдат преди всичко обяснени. Благодаря ви.

ГЕОРГИ ЛИПОВАНСКИ: Моето обяснение е наистина съвсем кратко. Просто исках да изкажа мнението защо гласувах за недоверието на правителството.

Аз не бих искал да коментирам професионалните и човешките качества на г-н Луканов. Но моето мнение е, че той просто е наследник, представител и символ на една партия, в името на която са вършени много престъпления, пък и така се твърди, че и до сега продължават. Един път беше съставено правителство от г-н Луканов, тогава казахме, че доверие на кредит се дава и т.н. Втори път се състави правителство, макар и непълно. Програмата беше оспорвана. Но дори да беше най-прекрасната програма и дори г-н Луканов да беше Роналд Рейгън или Буш, който и да било, аз мисля, че той не би могъл да получи така желаната подкрепа, именно защото е представител на тази партия, която според мен исторически е изчерпана. Просто тя е носител на старото и обреченото. *(Откъслечни ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: За реплика, заповядайте, господин Кюранов. Аз сега точно ще кажа ораторите, които са поискали думата: г-жа Вълкана Тодорова, Димитър Йончев, Александър Йорданов, Мануш Романов и министър - председателят Андрей Луканов. *(Венцеслав Медарски се обажда от място: "Аз също искам думата")* Аз казах, Медарски също.

Но вижте, обяснението на вота, което малко се разшири даже, в името на политическия момент ние не можем да предаваме характер на обикновена дискусия в парламента. Имате думата.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Господин председателстващ. .. *(Елена Кирчева се обажда от място: Положителният вот не се обяснява. Обяснява се отрицателният вот.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Много сте права. Така е. Гласът Ви беше достатъчно силен, дано да се чуе от тези, които искат думата.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Уважаеми колеги, искам да започна най-напред с една благодарност към този деец на Съюза на демократичните сили, който предложи да се гласува недоверие на правителството. *(Бурни ръкопляскания)* Изразявам тази благодарност, защото ако не беше това предложение, въпросът щеше да бъде свършен още вчера, след като беше гласуван бюджетът до края на годината на нашата страна. *(Глас от блока на БСП: Не внасяйте разкол.)* Може би това е целта.

Искам да кажа също така и да отправя една малка критика към някои мои млади приятели, че когато говорим за други партии, когато говорим за тяхна-

та история, ние трябва да уважаваме тази история с всичките ѝ слабости и недостатъци, защото нашата история също изобилства и може би не в по-малка степен със слабости и недостатъци и редица други неща. *(Викове от блока на СДС, но нищо не се чува)*

Що се отнася до гласуването, що се отнася до това, че тук има обективни фактори, които пречат на правителството на Луканов, аз ще се съглася с това. След тези обективни фактори е трудното положение на нашата страна, изключително голямото напрежение, но също така аз не искам да забравя, че има и субективни фактори, които пречат, и искам да задам въпроса дали някои от тези субективни фактори не са и заедно с нас.

Искам също така... *(Владислав Даскалов се обажда от място)* Не, това е също обяснение. Аз сега завършвам, господин Даскалов, бъдете спокоен. Тук се каза, че нашата партия си отива. Да, нещо много в тази партия си отива, много лоши неща в тази партия си отиват и именно затова и аз гласувах сега за правителството на Луканов, защото то ще помогне още по-бързо отрицателните неща в тази партия да си отидат.

Благодаря за вниманието. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Поиска думата по процедурен въпрос г-н Гайтанджиев.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: От името на парламентарния съюз на демократичните сили предлагаме да се прекратят по-нататъшните разисквания. *(Ръкопляскания от блока на СДС)* Да чуем мнението на министър - председател, след което да ползуваме поисканата от нас почивка.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Предложението е направено. Единствено, което може да се направи, е един оратор да се изкаже против това предложение за една минута само. Против това предложение? Да не би да идвате със старите си намерения преди малко, защото това е нова ситуация.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Вземам думата като народен представител в 27. едномандатен Варненски район...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: По предложението, господин Йорданов.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: ... и се изказвам против това предложение. Държа да ми бъде дадена думата да обясня своя вот на недоверие към правителството на Андрей Луканов. Правя обратното предложение на Съюза на демократичните сили.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Предложението е направено. Процедурата дотук е точна.

Народните представители, които подкрепят предложението на г-н Гайтан-джиев да се прекратят изказванията или обясненията и да се даде думата на министър - председателя Андрей Луканов, да гласуват.

Против това предложение? Въздържали се?

Числата от гласуването: 193 гласа за предложението; 49 - против; 6 са се въздържали.

Дискусията е прекратена.

Има думата г-н Андрей Луканов.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми госпожи и господа народни представители! Искам преди всичко да благодаря на онези, които потвърдиха своето доверие в правителството. Да благодаря и на онези, които със своето критично отношение и негативен вот го стимулират.

Смятам, уважаеми народни представители, че ние днес се намираме в една сложна и нова ситуация. Тя е предизвикана от няколко обстоятелства - преди всичко от това, че въпреки моите апели опонентите на правителството отказаха чрез неучастие в гласуването да изразят ясно отношение към неговите предложения.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ (от място): Отрицателно.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Имам предвид бюджета, програмата за стоте дни. Защо е заета тази позиция?

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ (от място): Програмата не е гласувана.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Господин председател, аз наистина моля да престанем да се излагаме пред цялата нация с такова поведение на депутатите и моля да въдворите ред в залата. *(Шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (звъни): Господин Димитров, не поставяйте и Бюрото в неудобство.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Защо е заета тази позиция? Аз само бих могъл да правя догадки, но ако питате за моето обяснение, то е следното: опонентите на правителството не желаят да се ангажират с конкретна позиция - нито за, нито против по една програма, която самите те биха изпълнявали, ако са на власт. И не желаят да направят това нито пред нашата, нито пред международната общественост. *(Реплики от опозицията)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Тишина ви моля, наистина.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Второ, беше внесено предложение за гласуване на недоверие на правителството. Това предложение не мина и правителството получи вот на доверие. *(Смях от опозицията)*

И трето, в страната се организира кампания на натиск върху правителството и, от друга страна, е налице насрещен поток на подкрепа за правителст-

вото.

Искам да кажа в отговор на зададения въпрос, макар че никому нищо не дължа, че аз продължавам да държа на широка парламентарна подкрепа като предпоставка за изпълнение на една сериозна програма. Но в същото време аз държа и на другите думи, които казах и които вероятно не бяха чути.

Аз казах, че този министър - председател няма да се оттегли от поста си под натиска на едни или други сили, под натиска на заплахи с политическа стачка и на оркестрирани агенти. *(Ръкопляскания от БСП)* При такива обстоятелства той няма да се оттегли от поста си и няма да предаде демокрацията в тази страна. *(Ръкопляскания от БСП, освиркване от опозицията)*

Аз никога не си позволявам да говоря за хората, дори за тези, които ме освиркват, като улица. Очевидно отнякъде другаде г-н Ганев е взел този термин. Но аз говоря определено за един сценарий, който се осъществява от явно съществуващ щаб. *(Смях от опозицията)* Та на този щаб искам още веднъж да кажа, че в условията на демокрация, не това е начинът да бъде решен въпросът за едно правителство или поне не това е начинът да бъде решен въпросът с това правителство. *(Реплики от опозицията)*

Или за да бъде още по-ясен, каквото и да е мостото решение, това решение ще го взема аз заедно с моите колеги от правителството. То няма да бъде взето според желанията на хора, които биха искали да превърнат българската политика в игра на покер, и то с белязани карти. *(Ръкопляскания от БСП)*

Що се отнася до тъй наречената политическа стачка, за която чух да се раздават гласове, аз искам определено да изразя и мнението на правителството, и това на Главната прокуратура, тъй като преди малко чухме становището на главния прокурор, че тази стачка не е законна според законодателството в Народна република България.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ *(от място)*: Народна република няма!

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Извинете, господин Димитров, правя корекция - в Република България. *(Шум в залата)*

Не е законна по следните две причини. Първо, защото Законът за колективните трудови спорове не допуска стачка, с която се предявяват политически искания, а въпросът за правителството е *par excellence* един политически въпрос.

И второ, защото, уловката, която използват организаторите на стачката, твърдейки, че те стачкуват срещу работодателя - правителството, е уловка с негодни средства. Според същия този закон и според здравата човешка логика правителството е работодател само на апарата на Министерския съвет. Работодател в тази държава според закона са съответните предприятия, фирми,

организации и други, които приемат лица на работа по трудово правоотношение.

Във връзка с това предлагам на Великото Народно събрание, на всички народни представители, които уважават законите на Република България, да приемем декларация или решение, с което да вземем отношение по опита да бъде организирана политическа стачка в нашата страна.

ЕЛКА КОНСТАНТИНОВА (от място): Вземете го вие.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: А към трудещите си, към служителите аз се обръщам от тази трибуна с апел да не рушим повече България, да не се дестабилизира повече нашето общество, да отговорим всички на желанията на хората за спокоен труд и единство.

Нека не само милеем за България. Нека я пожалим!

Правителството изразява също така готовност да продължи решителните си действия на базата на този вот на доверие, който му дадохте по изпълнение на бюджета и програмата за 100-те дни. (*Ръкопляскания отляво*)

ПЕТКО ЗАХАРИЕВ (от място): Колко кръв?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Уважаеми госпожи и господа народни представители, аз не бих могъл да кажа как ще се развият оттук нататък нещата в нашата страна. Дано те се развиват според законите на демокрацията, според законите на републиката.

ПЕТКО ЗАХАРИЕВ (от място): Този човек много се заканва, бе.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Но това може да стане само ако преодолеем тази тенденция, която чувствуваме и сега, към взаимно настъргване, която парализира всякакви усилия за постигане на взаимодействие и съгласие във Великото Народно събрание. Аз още веднъж искам да ви заявя, че съм убеден в необходимостта да преодолеем еднопартийната схема.

ЕЛКА КОНСТАНТИНОВА (обажда се от място): Няма да стане.

ПЕТКО ЗАХАРИЕВ (от място): Човек, който се заканва, трудно може да получи многопартийност.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Но това може да стане само с подкрепата на всички хора на здравия разум, които искат тази страна да продължи мирно и цивилизовано прехода си към ново състояние, към нова политическа и икономическа система, своя път към Европа.

Във всяко качество, повтарям във всяко качество, съм готов искрено и убедено да допринасям за постигането на едно ново взаимодействие, основано на доверието и на общите за България проблеми, цели и интереси.

Благодаря ви за вниманието. (*Ръкопляскания отляво*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Сега, моля ви за един мо-

мент. Г-н Берон, най-напред. Това не са нови изказвания. Г-жа Маринова поиска думата по процедурен въпрос, г-н Йордан Василев също и с това се приключва. Моля ви, защото е поискано и прекъсване на заседанието, което след това трябва да се гласува.

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми колеги, ние никога не сме се съмнявали, че една парламентарна група, която има 210 депутати, може да изкара 201 гласа в своя подкрепа.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Съмнявахте се.

ПЕТЪР БЕРОН: В това не сме се съмнявали нито за момент. Това, което запитах преди гласуването беше, каква цифра г-н Луканов ще назове като цифрен израз на своята представа за широка парламентарна подкрепа. Той не назова такава цифра. Моят въпрос беше инспириран от посещенията ни преди няколко месеца с още трима колеги от тази зала на годишната конференция на голистите в Париж, където г-н Ширак заяви преди гласуването: "Ако аз получа по-малко от 67 на сто от гласовете, аз ще се оттегля." Той получи 69 на сто и остана на власт. Остана ръководител на партията. Това е начинът да се определи израз на поддръжка. Досега ние имаме представата, че каквато и цифра да се беше получила при това гласуване, г-н Луканов щеше да обяви, че смята, че е получил поддръжка.

И така аз трябва да ви кажа, че на всички вече стана ясно, че тези 201 гласа, които получи г-н Луканов, или респективно 186, които получи снощи, това той смята за широка парламентарна поддръжка. В такъв случай той не се нуждае от останалата половина на парламента и това трябваше да се каже още по-рано, за да не си губим времето. Подходът на г-н Луканов с многобройните му заявления и игра на "котка и мишка" с нас лично аз преценявам като изключителна политическа наглост, поради което го оставям сам да си движи нещата. *(Ръкопляскания отъдно и викове: "Браво, Петре!")*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: *(Звъни).* Моля ви, ние казахме за какво става дума. Г-н Йордан Василев и Клара Маринова и с това се приключва. Моля ви за един момент. Нека да сложим нещата на мястото им. *(Няколко народни представители от СДС се отправят към изхода. Венцеслав Метарски към депутатите от БСП: "Вие си останете още 45 години.")*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата Йордан Василев.

ЙОРДАН ВАСИЛЕВ: Пред вас се явява един от кариеристите и властолюбците от СДС, за които вчера един бивш опозиционер говори, за да ви каже сбогом!. Няма да коментирам своя вот на недоверие, а ще обясня накратко, ще се постарая, причините защо аз не мога да остана тук. Който желае ще остане.

Страната ни навлиза наистина в катастрофата. Това е ясно за всички. Из-

глежда не е ясно само за правителството. Това е едната страна.

Вчера двукратно чух от устата на г-н Луканов, за когото имах твърде високо мнение и сега то не е точно същото, едно сведение за един наш колега, който познавам сравнително отскоро, от тази година - Стоян Ганев. Това сведение очевидно в представите на говорещия имаше компрометиращ, да не кажа позорящ характер. Не за хонорарите, а за мястото на получаването им говоря, г-н Луканов. Когато г-н Ганев е бил преподавател, преподавателче в една школа на МВР, вие сте заемал постове министър, заместник - председател на Министерския съвет, кандидат - член на Политбюро.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Позор, позор.

ЙОРДАН ВАСИЛЕВ: При същата система и Вие единствен, за моя радост наистина, споменахте в тази зала една дума - думата "морал". Говорим за икономика, за числа, Вие единствен се сетихте, че има и това нещо и това е още едно основание, за да продължа да имам към Вас уважение. Но аз не мога да остана тук повече, когато по този начин постъпва един министър - председател, който не иска да желае и да чуе, че отвън, не тук наоколо, вече не го желаят, не него, а неговата партия, защото един човек като него заслужава уважение за своите способности (*ръкопляскания*). Аз съм убеден, че един човек със способностите на г-н Луканов винаги ще има място в тази страна, и то високо и почетено място. Но аз очаквах, че неговото чувство за достойнство ще му подсказва какво да направи - да покаже един жест на гражданско мъжество. Аз бях пръв готов да го поздравя за това и да го уважавам още повече. Сега Ви казвам: "Довиждане!" Дано да свършите някаква добра работа, каквато досега заедно не свършихме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата е на председателя на парламентарната група на Българската социалистическа партия.

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Стига с тези председатели. От три часа чакам ред.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: (*Звъни*): Г-н Медарски, когато думата се поиска от председател на парламентарна група, има предимство. Четете член еди кой си на правилника. Моля Ви!

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Извинете.

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ: Уважаеми господин председателствуващ, уважаеми дами и господа! (*Шум в залата*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Тишина, заемете местата си! (*Звъни*) Господин Йорданов седнете си и Вие, за да чуем становището на г-н Лилов.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: (*Тръгвайки към трибуната*): Аз съм избран в

едномандатна листа, не съм в никаква партийна листа и желая да ми се даде думата.

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ: Господин Йорданов, аз също съм избран в едномандатен район и плюс това съм председател на парламентарната група на БСП. По същия начин, по-който г-н Берон пет минути преди мен говори в качеството си на председател.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Аз не възразявам към Вас, г-н Лиллов. Обръщам се към г-н Ганев.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не сега, към г-н Ганев ще се обръщате в междучасието по този въпрос.

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ: И така, уважаеми дами и господа, аз вземам думата по два повода.

Единият е да направя реплика на един човек, когото аз много уважавам - г-н Йордан Василев. Вижте, уважаеми дами и господа, аз ви благодаря за вашата загриженост за Българската социалистическа партия. Тя има нужда сега от грижи, защото тя наистина трябва да се промени. Но това, че отвън има хора, които не я одобряват, не значи, че в България няма хора, които я одобряват, и че България не се нуждае от нея. (*Ръкопляскания в блока на Българската социалистическа партия*) Те са около три милиона, господа! Те доведоха тази група в този парламент. И вие сте длъжни да уважавате тези три милиона.

РЕПЛИКА ОТ ОПОЗИЦИЯТА: Не са вече толкова.

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ: Ако искате, можете да ги изчислите и по-точно.

ГЕОРГИ ПЕТРОВ: (*Провиква се от място*): Когато излъгахте и бабичките!

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ: Те имат право да бъдат уважавани от парламентаристите на републиката. Надявам се, че това е понятно.

РЕПЛИКА ОТ ОПОЗИЦИЯТА: Те искат и да ядат.

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ: Да, и това искат.

Вторият повод, по който вземам думата, г-н Берон, е Вашата последна реплика. Ние сме парламент на демократична България, заявяваме пред народа, че сме демократи. Трябва да имаме силата да спазваме правилата на демокрацията. Не може един депутат да нарича министър - председателя на България с такива думи. Позволете ми да не ги повтарям.

Благодаря ви, господа. (*Ръкопляскания в блока на Българската социалистическа партия*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: С уважение се отнасям към Вашата настойчивост, г-н Медарски.

По процедурен въпрос поиска думата Клара Маринова най-напред, след

това ще има думата Пламен Даракчиев. Тишина, не са обстоятелствата толкова неточни, все пак вижте за какъв политически момент става дума.

КЛАРА МАРИНОВА: Благодаря ви, уважаемо председателство. Уважаеми народни представители! Вземам думата като говорител на парламентарната група на Българската социалистическа партия. Вероятно всички ще се съгласите, че измина едно доста динамично денонощие, в което тук в парламента бяхме свидетели на важни събития, на вземането на отговорни решения. Предстои денонощие, в което вероятно всяка една от парламентарните групи ще има своите часове на размисъл, на своя анализ и на своите оценки. Предстои денонощие, в което вероятно всеки един от нас, народните представители, ще се нуждае от срещи със своите избиратели.

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: Какво е процедурното Ви предложение?

КЛАРА МАРИНОВА: Предлагам от името на парламентарната фракция на Българската социалистическа партия, уважавайки желанието на колегите от парламентарния съюз на Съюза на демократичните сили, за днес заседанието да бъде завършено и с това да приключи нашата парламентарна седмица. Моля предложението да бъде гласувано.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Ще бъде гласувано. Има думата г-н Даракчиев, който поиска думата по процедурен въпрос.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Аз искам само да кажа това на господин министър - председателя по повод... *(Шум в залата)*

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: По процедурата!

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Вижте, тук се каза, че става дума за незаконна стачка. Аз се надявам, че с г-н министър - председателя ще се видим в съда и дали той е работодател или не, там ще се разбере, но аз като свидетел в този съд ще отида с неговия бюджет, гласуван държавен бюджет и там ще се види кой е работодателят - той или предприятията.

И, второ, не става дума за колективен трудов спор в предприятие или отрасъл. Става дума за спор между една изгладняла част от тоя народ вследствие на работодателя и самия работодател.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Процедурата?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Господин Даракчиев, на обикновен човешки език и на юридически език това се нарича подстрекателство. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Ще гласуваме. Нека тези две искания да се чуят. Ще гласуваме и формалното предложение на г-жа Маринова да се прекрати заседанието днес.

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Уважаеми министър - председателю! Преди два дни господин Тренчев помоли народните представители да гласуват да бъ-

де приет и изслушан във Великото Народно събрание, за да обясни вашия спор с правителството. Това, че е решило еднолично Бюрото на Народното събрание, смятам, първо, че не е правилно, второ, е порочно, защото то е адресирано до всички народни представители.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Какво Ви е предложението?

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Защото, когато стана пожарът, той беше изпратил също такова писмо и беше скрито! (*Шум и реплики от блока на БСП*) И ако трябва, г-н Янаки Стоилов, да Ви кажа един абсурд, който видях във Вашето изказване, абсурдът е това, че Вие по заобиколен начин искахте да накарате д-р Тренчев, да го поставите едва ли не като обвиняем пред всички нас, а не видяхте другия абсурд, г-н Янаки Стоилов! Другият абсурд, че държавният ни бивш глава, вождът е на свобода.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Двете минути!

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Аз не съм за двете минути. (*Шум, реплики в блока на БСП*)

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Това е първият абсурд. Затова, защото Вие имавте възможността с г-н Лилов двамата да отидете да изслушате г-н Тодор Живков. Смятам, че и аз имах правото!

Нека да знаят всички народни представители, че Вие ходихте на почивка на Лазурния бряг на Бяло море само затова, че сте слушали Тодор Живков! А хората, другите, работеха.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: (*Звъни многократно*): Само че, вижте, когато аз Ви казвам, трябва да ме чуете.

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Следващият абсурд, господа народни представители от Българската социалистическа партия...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: (*Звъни многократно*): Чуйте, чуйте!

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: ... е този абсурд, че Вие бяхте избрани да защитите тук...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: (*Звъни многократно*): Господин Медарски, моля Ви!

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: ... сполуката, благоденствието. И това не е вярно, г-н Лилов...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Медарски!

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: ... че Вие в момента представлявате 3 милиона избиратели.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Медарски...

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Още един абсурд. Вие обвинихте хората от

улицата. Вие видяхте ли тези хора от улицата, че това са хора до 30 - годишна възраст...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Ами защо не кажете тогава и на депутатите... *(Шум в залата)*

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Тези хора до 30 - годишна възраст са бъдещето на нацията. И само за това, че Вие трябва да пазите срамното си минало на вашата партия не можете да видите бъдещето.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: *(Звъни многократно):* Господин Медарски, господин Медарски... *(Невъобразим шум в залата, викове: "у-у-у" в блока на Българската социалистическа партия)*

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Това че покръстихте партията, че окрадохте символите...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: *(Звъни многократно):* Моля Ви се, моля Ви се, г-н Медарски, спрете се!

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: ... не е достатъчно. А ако вие сложите за ваш символ статуята на свободата и демокрацията *(Шум, викове, свиркания в залата. Председателстващият звъни почти непрекъснато)* не е достатъчно от това България да стане Америка.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: *(Звъни):* Господин Медарски, моля Ви... *(Звъни)*

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Господин Луканов, когато призовахте *(шум в залата, скандираня "СДС", "СДС" в блока на БСП. Председателстващият, станал прав, звъни и приканва Медарски да се оттегли от трибуната. Голяма част на опозицията са около трибуната)*

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Когато призовахте... когато призовахте народа от сън дълбок се събуди, трябваше да го кажете на този същия наш народ... *(шум в залата, заместник - председателят Иван Глушков се опитва да отведе Медарски от трибуната. Същото се опитват да направят и други депутати от опозицията)*

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Докога в тази робска люлка ще го люлеете? Всичко добро!

Аз не желая да служа като патерица на вашата комунистическа партия, затова напускам парламента следващия петък. *(Шум в залата, викове, свиркания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: *(Звъни):* На основание установения правилник Бюрото констатира, че в залата няма условия за нормална работа. Заседанието се прекъсва!

(Народни представители от опозицията протестират, че заседанието е прекратено. Искат почивка, за да излязат след това с декларация. Народни

представители от Българската социалистическа партия настояват да се гласува предложението на Клара Маринова)

Моля народните представители да влязат в залата, за да гласуваме. Господин Берон, ще Ви помоля да останете за една минута.

ПЕТЪР БЕРОН: Няма хора, те са вече в зала "Изток".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Нямаме кворум.

ГЕОРГИ МАРКОВ: Госпожи и господа народни представители, когато една парламентарна група поиска почивка, трябва да ѝ се даде възможност за почивка, за да се събере. След това ще гласуваме. Ако искате, да прекъснем заседанието. Ние искаме почивка, за да излезем с декларация. Ако вие не искате, напуснете залата, ние ще си направим отделно заседание тук и ще излезем с декларация.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Наистина това искане е направено от г-н Ганев. Ние продължихме разискванията малко повече, отколкото позволяват правилата. В момента виждам, че в дясната част на залата няма хора, твърдят, че са на заседание.

Бюрото се колебае. Когато една парламентарна група поиска прекъсване, т.е. почивка, то не се гласува. Това не е ли ясно? Така е.

Почивка 15 минути. *(Звъни)*

(След почивката)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа народните представители заемат окончателно местата си в залата.

Комисията по опазване на околната среда в сряда от 8,30 ч. в зала "Запад" ще заседава по проектите за Рила и Места.

Парламентарната група на "Екогласност" след заседанието ще се събере във фойето на тази сграда.

Временната комисия по решаване на някои социални проблеми на българското студентство ще проведе заседание в сряда, 28 ноември от 13 ч. в ст. 501 на Президентството.

Комисията по външния дълг ще има заседание на 28 ноември, сряда, от 10 ч. в Огледалната зала.

На 27 ноември, вторник, от 15 ч. Комисията по националната сигурност ще заседава.

На 28 ноември от 8 ч. в сградата на бившия Комитет за държавен контрол на втория етаж в стая 402 ще заседава Комисията по молбите и жалбите.

На 27 ноември от 13,30 ч. в зала 411 в Президентството Комисията по пар-

ламентарната етика.

Комисията по труда, социалната защита и осигуряването на гражданите - 28 ноември, сряда, от 11 ч. в Огледалната зала.

На 27 ноември, вторник, от 15 ч. в зала 510 в сградата на Президентството ще заседава Комисията по човешките права и националния въпрос.

Господа, едно последно съобщение, но го чуйте по-внимателно.

За да се начислят заплатите на народните представители, е необходимо всеки да представи от последната си месторабота служебна бележка, от която да е видно: първо, какви начисления и удръжки им са правени върху получаваната заплата; второ, за получаващите пенсия - да представят последното решение на пенсионната комисия за размера на пенсиите.

Има и една забележка. За детските добавки да се попълни декларация, която ще се получи от касиера на Великото Народно събрание.

Тези документи молбата е да се представят най-късно до 30 ноември в касата на Народното събрание.

И така. *(Звъни)* Заседанието продължава.

Думата е на господин Петър Берон - председател на парламентарния съюз на Съюза на демократичните сили.

Тишина в залата. Заемете местата си. Седнете, ако обичате.

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Парламентарният съюз на демократичните сили изразява съжалението си, че усилията да бъде съставено правителство на националното спасение, към което ние призовавахме няколко седмици подред, не се увенчаха с успех. Те бяха блокирани от хора, които нищо старо не са забравили и нищо ново не са научили.

Предвид на новосъздадената обстановка смятаме за необходимо да преустановим участието си в заседанията на Великото Народно събрание за известно време, за да можем да обсъдим в нашите структури новосъздадените реалности, да се посъветваме с нашите избиратели и да вземем решение как по-нататък да продължим участието си във върховния представителен орган на нашата страна.

Благодаря ви. *(Ръкопляскания от народните представители на СДС)*

ЕЛЕНА ПОПТОДОРОВА *(от място):* Моля да ми дадете думата за реплика.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това е съобщение, а не е декларация.

ГЛАСОВЕ ОТ БЛОКА НА СДС: Ние напускаме. Не искаме никого да слушаме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Във вторник от 10 часа ще за-

седава Законодателната комисия.

Господа! Заседанието на Великото Народно събрание сега се закрива.

Ще има пленарен състав в сряда от 15 часа. *(Звъни)*

(Закрито в 19 ч. и 22 м.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Николай Тодоров

ЗАМЕСТНИК - ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Гиньо Ганев